



# Нова Думка

ISSN 0351-3181

БРОЈ  
ЧИСЛО 193

ГОДИНА  
ПОК XLV

3/2016



# ПРЕСЛАВЕНИ 7. ДЗЕНЬ РУСНАЦОХ У РЕПУБЛИКИ ГОРВАТСКЕЙ



**Промоция кніжки мр Катарини Радисвалевич «Народне облечиво бачванско-сримских Руснацох»**

У організації Координації рускей націоналней меншини у Републики Горватскей, а под покровительством Вуковарско-сримскей жупанії, у Городским музею Вуковар отримана шветочна академия и означени Дзень Руснацох у Републики Горватскей. З манифестацию означена и 185. рочніца присельованя Руснацох на нашо простори.

Програма почала зоз покладаньом венца при Крижу на уцeku Вуки до Дунаю, а предлужела ше з промоцию кніжки «Народне облечиво бачко-сримских Руснацох».

У сали вуковарского музею шицких присутних привитал Дьорде Чурчич, заменік жупана Вуковарско-сримскей жупанії, Иван Пенава, городоначалнік Вуковару и викар Яким Симунович. Присутни були и велі госци зоз политичного, культурного и вирского живота, як и госци зоз иноземства и велі Руснаци, горди же славя свой дзень.

На манифестациі була и Ядранка Голубич, в.д. секретарка Секретарияту Вуковарско-сримскей жупанії.

На шветочней Академії участвовали рецитаторе хтори интерпретовали поезию русских поетох зоз домолюбиву тематику, а провадзели их культурно-уметніцки дружтва Руснацох зоз пригодними шпиванками.

През цалу програму водзели нас Мануела Дудаш з Петровцох и Иван Лікар з Миклошевцох.

Од рецитаторох участвовали Лорена Голик з Вуковару зоз писню «Недзеля» Еугеній Врабец, Леся Мудри з Миклошевцох з писню «Перли щесца» Штефана Гудака, Анабела Кнежевич зоз Старих Янковцох з писню «Давно то було» Ганчи Папандриш Гаргаї, Сабина Ждиняк з Миклошевцох з писню «Вишиванка» Агнети Бучко Папгаргаї, Мая Гарди з Петровцох з писню «З дня на дзень» Митра Надя. Марина Колбас з Петровцох рецитовала писню «Мост слизох» Агнетки Костелник Балатинац, Матей Бурчак з Вуковару рецитовал писню «Здогадованє», Томислав Рац и Владимир Дудаш з Петровцох представели ше у интерпретованю писні «Ми». КУД Осіек одшпивало писні «Руснакова драга» и «Писня Руснака», Дружтво «Руснак» з Петровцох «Ишло дзивче по воду», КУД «Осиф Костелник» з Вуковару «Ей не видно тот мой валал», КУД Руснацох у Винковцох «Да ше то так стало» и «Дзе же тота проста дражка», КУД «Яким Гарди» з Петровцох «Ша я Руснак ти Рускиня» и на концу Женска шпивацка група КУД «Яким Говля» одшпивала писню «Родими край».

Програма була шветочна, публика задовольна и щешліва, а после програми шицки ше ище дружели на банкету хтори тиж так отримани у Городским музею.

Марияна Джуджар



**Члени КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох и КУД «Яким Говля» зоз Миклошевцох**



**КУД Руснацох зоз Осіеку**



**Дружтво «Руснак»**



**КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковару**



**КУД Руснацох зоз Винковцох**

БРОЈ  
ЧИСЛО

193

ГОДИНА  
ПОК

2016.  
XLV

### “NOVA DUMKA”

Izdavač: Savez Rusina RH

<http://www.savezrusina.hr>

[savezrusina@gmail.com](mailto:savezrusina@gmail.com)

[novadumka@gmail.com](mailto:novadumka@gmail.com)

Facebook: Savez Rusina RH Vukovar

Za nakladnika: Dubravka Rašljanin

Uredništvo: Vukovar,

Vijeća Europe 93

Tel. / faks: 032 428-342

IBAN HR1623400091110057465

Tisak: Proventus Natura d.o.o. Cerna

Naklada: 800 primjeraka

### “НОВА ДУМКА”

Издавач: Союз Русинох РГ

<http://www.savezrusina.hr>

[savezrusina@gmail.com](mailto:savezrusina@gmail.com)

[novadumka@gmail.com](mailto:novadumka@gmail.com)

Фейсбук: Savez Rusina RH Vukovar

За издавача: Дубравка Раšљанин

Редакција: Вуковар, Ради Европи 93

Тел. / факс. 032 428-342

ИБАН HR1623400091110057465

Друкуе: Провентус Натура д.о.о. Церна

Тираж: 800 прикладника

Tiskano – Друковане

6 / 2016

Cijena  
Цена

10

Kuna  
Куни

Rukopisi se ne vraćaju.  
Objavljeni prilogi se honoriraju.

Рукописи ше не враћаю.  
Обявени прилоги ше онорују.

## SADRŽAJ - ЗМИСТ

### DRUŠTVO I POLITIKA – ДРУЖТВО И ПОЛИТИКА

Преславени 7. Дзень Руснацох у Републики Горватскей - Маријана Джуджар . . . . .	2
Nacionalne manjine u demokratskim društvima - Zvonko Kostelnik . . . . .	4
68. Sjednica savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske - Zvonko Kostelnik . . . . .	6
Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina - Zvonko Kostelnik . . . . .	6
Дзень националних меншинох Вуковарско-сримскей жупаниі - Маријана Джуджар . . . . .	7
Основана партнерска рада за подручје Вуковарско-сримскей жупаниі - Маријана Джуджар . . . . .	8
Дзень националних меншинох и представителюх Городу Загребу - Звонко Костелник . . . . .	11
Отримани Дзень Руснацох у Загребе - Звонко Костелник . . . . .	12
Дзень Руснацох преславени и у Миклошевцох - Леся Мудри . . . . .	13
Положени венци погнутим вояком Трецей украинскей фронти - Вера Павлович . . . . .	13

### IZ RADA NAŠIH DRUŠTAVA – ЗОЗ РОБОТИ НАШИХ ДРУЖТВОХ

Медзинародне швето роботи у Адици - Любица Гаргај . . . . .	9
10. Медзинародна смотра фолклору националних меншинох „Дарда 2016“ - Звонко Костелник . . . . .	12
Обичај нашого народу “Майске древо” отримани у рамикох Петровского дзвона - Звонко Костелник . . . . .	14
VII стретница у Нойдорфу - Звонко Костелник . . . . .	14
Отверане вистави и промоция кніжкох - Любица Гаргај . . . . .	17
43. Централна манифестация култури Русинох РГ „Петровски дзвон“ - Вера Павлович . . . . .	18
Подобова колония Горватского приморья и либурнийского краю - Владимир Провчи . . . . .	20
Литературно-музични вечар на Петровским дзвоне - Вера Павлович . . . . .	21
Наступ Миклошевчанюх на концерту „Венерох“ - Леся Мудри . . . . .	21
И того року шумне число малярох на 9. Подобовой колонии КУД-а Руснацох Осиек - Агнетка Балатинац . . . . .	35

### IZ NAŠIH MJESTA – З НАШИХ МЕСТОХ

Дні Општини Томповци - Леся Мудри . . . . .	10
Покладане венцох на петровским теметове - Вера Павлович . . . . .	10
Треци модулу едукації у рамикох проекту снованя интеркултурней школи „Дунай“ у Вуковаре - Мануела Дудаш . . . . .	22
Poznati Rusini: Andy Warhol - Blaženka Noma Budimčić . . . . .	23
Яким Гарди и Владимир Костелник – памятка и подзековносьц - Андрея Магоч . . . . .	24
Дакеди було... - Желько Гаргај . . . . .	27
Voli me, ne voli me... zašto? - Helena Timko . . . . .	29

### IZ DUHOVNOG ŽIVOTA – ЗОЗ ДУХОВНОГО ЖИВОТА

Порядна схадка священікох з наших парохийох о. Владимир Седлак . . . . .	15
--	----

### LITERARNA STRANICA – ЛИТЕРАТУРНИ БОК

Руска хижа - Меания Пап . . . . .	16
Руснакова бразда - Звонимир Барна . . . . .	16
Пенеж - Novac - Любица Гаргај . . . . .	16
Putnik - Blaženka Noma Budimčić . . . . .	16

### STARE FOTOGRAFIJE – СТАРИ ФОТОГРАФИЈІ

Кошене жита - Любица Гаргај . . . . .	26
---------------------------------------	----

### RECEPTI – РЕЦЕПТИ

Добра питка зоз вишнями - Вера Павлович . . . . .	26
---	----

### RUSINSKA NARODNA NOŠNJA – РУСКЕ НАРОДНЕ ОБЛЕЧИВО

Части женского народног обличива од 1950-их рокох по нешка - Звонко Костелник . . . . .	28
---	----

### RETROVCI KOJI NESTAJU – ПЕТРОВЦИ ХТОРИ НЕСТАВАЮ

Руски традиційни єдла - Томислав Рац . . . . .	33
--	----

### POLJOPRIVREDA – ПОЛЬОДІЛСТВО

Kompostiranje - zbrinjavanje organskog otpada iz domaćinstva - Ljiljana Kiš . . . . .	30
---	----

Сладки бриги пчоларства - Леся Мудри . . . . .	32
--	----

### SPORT – СПОРТ / IN MEMORIAM

Фодбал - Таня Гарди . . . . .	34
-------------------------------	----

Спортски бависка “Яша Баков” у Петровцох - Таня Гарди . . . . .	34
---	----

Насловни бок: Агнетка Балатинац — Лето и герегі

Остатні бок: Звонко Костелник — Женске народне обличиво

**UREDNIŠTVO:** Vera Pavlović (glavna i odgovorna urednica), Ahnetka Balatinac, Ksenija Ljekar i Danijel Vašaš

**SAVJET UREDNIŠTVA:** dr. sc. Oksana Timko Đitko (predsjednica), Ljubica Harhaj, Marijana Džudžar, Zlatko Hirjovati, Joakim Erdelji i Vera Pavlović

**LEKTORI:** Marija Vulić (rusinski jezik), Lesya Mudri (ukrajinski jezik), Andreja Magoč (hrvatski jezik)

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva informiranja Republike Hrvatske od 15. siječnja 1992. godine (ur. Br. 523-92-1), “Nova dumka” je upisana u evidenciji glasila pod brojem 1366

Prilozii autora potpisani imenom ne moraju odražavati mišljenje uredništva i izdavača.

**РЕДАКЦИЈА:** Вера Павлович (главна и одвичательна редакторка), Агнетка Балатинац, Ксенія Лікар и Данил Вашаш

**СОВИТ РЕДАКЦИЈІ:** д.ф. н. Оксана Тимко Дітко (предсидатель), Любица Гаргај, Маријана Джуджар, Златко Гирјовати, Яким Ерделі и Вера Павлович

**ЛЕКТОРЕ:** Марія Вулич (руски язык), Леся Мудри (українски язык), Андрея Магоч (горватски язык)

Друковане помага Совет за национални меншини Републики Горватскей.

На вимагане Союзу Русинох и Украинцох Републики Горватскей з Рішенням Министерства информованя Републики Горватскей од 15. януара 1992. року (УЧ. 523-92-1), “Нова думка” уписана до евиденції явних виданюх под числом 1366.

Авторизовани тексти не знача же то источасно и становиско редакції лебо издавача.

# NACIONALNE MANJINE U DEMOKRATSKIM DRUŠTVIMA

**P**od pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović održan je 20. međunarodni znanstveni skup „Nacionalne manjine u demokratskim društvima“. Spomenuti skup održan je na Brijunima od 19. do 22. svibnja 2016. godine. Skup su organizirali Centar za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Zaklada Friedrich Ebert i Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske, a skup je otvorila Ružica Jakešević, predstojnica Centra za međunarodne i sigurnosne studije. Program skupa obuhvatio je pet panela. Svaki od panela sadržavao je tri referata nakon kojih je slijedila rasprava. U okviru referata obrađeni su i raspravljani teorijski okviri unutar kojih se prava nacionalnih manjina mogu ostvariti, a isto i praktični problemi s kojima se nacional-

ne manjine u demokratskim društvima susreću.

Referate su prezentirali sudionici iz Slovenije, BiH, Srbije, Crne Gore i Hrvatske. Ugledni profesori, znanstvenici, predstavnici udruga i institucija pridonijeli su da ovaj skup na kvalitetan način prikaže položaj u kojemu se nalaze nacionalne manjine.

Na skupu su razmatrane brojne teme vezane za manjinsku politiku i migrant-sku krizu kao što su: Ostvarivanja prava nacionalnih manjina u susjednim državama, Utjecaj suradnje sa susjednim zemljama na zaštiti nacionalnih manjina, Političko predstavljanje nacionalnih manjina, Ostvarivanje prava nacionalnih manjina na kulturnu autonomiju, Migracijska kriza i ostvarivanje prava nacionalnih manjina u Europi, Individualna prava u svjetlu globalnih politika - migrantska kriza i pravo na azil, Suvre-

meni sigurnosni izazovi euroatlantizmu i dihotomija odgovora Sjevernoatlantskog saveza na migrantsku krizu, Prava migranata – poštovanje univerzalnih ljudskih prava ili pravo na razvoj itd.

U raspravama na znanstvenom skupu aktivno je sudjelovalo i 5 članova Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske među kojima je bio i Zvonko Kostelnik.

Svaka nacionalna zajednica ima svoje karakteristike koje ju čine drukčijom u odnosu na svaku drugu zajednicu. Jednako tako većinsko stanovništvo kojeg je nacionalna manjina dio, razlikuje se po svojim karakteristikama i po načinu na koji se odnosi prema nacionalnim manjinama na svom teritoriju.

Upravo je zbog toga ovaj skup od velikog značaja.

**Zvonko Kostelnik, prof.**

## PROGRAM SKUPA

### NACIONALNE MANJINE U DEMOKRATSKIM DRUŠTVIMA

pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske gđe. Kolinde Grabar-Kitarović  
Brijuni – Hotel „Neptun“ 19 – 22. svibnja 2016.

#### 19. svibnja 2016.

do 17:00 - Dolazak, registracija i smještaj sudionika

19:00 - Zajednička večera

#### 20. svibnja 2016.

09:30 – 10:30 - Otvaranje skupa i pozdravne riječi organizatora i gostiju (Salon Verige):

- Ružica Jakešević, predstojnica Centra za međunarodne i sigurnosne studije
- Lidija Kos-Stanišić, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu
- Dragan Simić, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu
- Max Brändle, voditelj Zaklade Friedrich Ebert u Zagrebu
- Čedomir Višnjić, predsjednik SKD Prosvjeta
- Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske
- Boris Miletić, gradonačelnik Grada Pule
- Valter Flego, župan Istarske županije
- Siniša Tatalović, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu
- 20 godina međunarodnog znanstvenog skupa „Nacionalne manjine u demokratskim društvima“

10:30 – 11:15 - Prvi panel (Salon Verige)

- Predsjedavajući: Aleksandar Tolnauer, Savjet

za nacionalne manjine Republike Hrvatske

- Referenti:

- Slaven Ravlić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, *Nacionalne manjine i dvojno državljanstvo*
- Sonja Tomović-Šundić, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Podgorici, *Etika multikulturalizma*
- Mitja Žagar, Institut za narodnosna pitanja u Ljubljani, *Društvena i politička participacija manjina kao faktor njihove integracije i uspješnog upravljanja različitostima*

11:15 – 11:45 - Pauza za kavu

11:45 – 12:30 - Rasprava

13:00 – 15:00 - Pauza za ručak

15:00 – 16:30 - Paralelni paneli

Drugi panel I (Salon Saline)

- Predsjedavajući: Anton Grizold, Fakultet društvenih znanosti Sveučilišta u Ljubljani
- Referenti:
- Miodrag Jovanović, Pravni fakultet Sveučilišta u Beogradu, *Istočna Evropa: re-sekurizacija manjinskog pitanja*
- Dinka Čorkalo Biruški, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, *Integracijski procesi većine i manjine u etnički mješovitim zajednicama: prikaz projekta i preliminarni rezultati*
- Ksenija Marković, Institut društvenih nauka u Beogradu, *Izazovi političke integracije nacional-*

*nih manjina uz poseban osvrt na parlamentarne izbore 2016. godine u Srbiji*

Drugi panel II (Salon Gradina)

- Predsjedavajući: Čedomir Višnjić, SKD Prosvjeta
- Mirza Smajić, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Sarajevu, *Migracijska kriza i Europska unija: između humanosti i oblikovanja novih „umjetnih“ manjina*
- Antonija Petrićušić i Mateja Čehulić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, *Učinci europske naučene lekcije i prijedlozi za buduća pristupne politike uvjetovanja zemalja zapadnoga Balkana*
- Danijela Vuković-Čalasan, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Podgorici, *Politika multikulturalizma u Crnoj Gori i problem integracije romske etničke zajednice*

16:30 – 17:00 - Pauza za kavu

17:00 – 18:00 - Ostvarivanje prava nacionalnih manjina na lokalnoj razini u Republici Hrvatskoj – primjer Općine Medulin – prezentacija g. Gorana Buića, načelnika Općine Medulin

19:00 - Večera

#### 21. svibnja 2016.

09:00 – 10:30 - Treći panel (Salon Verige)

- Predsjedavajući: Lidija Kos Stanišić, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

- Referenti:
- Goran Bašić, Institut društvenih nauka u Beogradu, „Manjinske politike“ u europskoj perspektivi
- Ivana Jelić, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Podgorici, Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina u skorijoj praksi Savjetodavnog odbora, s osvrtom na prava osoba kojima je potrebna posebna zaštita
- Dušan Janjić, Institut društvenih nauka u Beogradu, Kontekst manjinske politike u Republici Srbiji
- Nevena Petrušić, Pravni fakultet Sveučilišta u Nišu i Dragana Stjepanović Zaharijevski, Filozofski fakultet Sveučilišta u Nišu, Aktualni izazovi obrazovanja na jeziku nacionalnih manjina u Srbiji

10:30 – 11:00 - Pauza za kavu  
11:00 – 12:30 - Paralelni paneli

#### Četvrti panel I (Salon Saline)

Predsjedavajući: Robert Mikac, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

- Referenti:
- Zarije Sejzović, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Sarajevu, Individualna prava u svjetlu globalnih politika: migrantska kriza i pravo na azil
- Lidija Čehulić-Vukadinović, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Suvremeni sigurnosni izazovi euroatlantizmu i dihotomija odgovora Sjevernoatlantskog saveza na migrantsku krizu
- Jasminka Simić, RTS Beograd, Prava migranata – poštovanje univerzalnih ljudskih prava ili pravo na razvoj

#### Četvrti panel II (Salon Gradina)

Predsjedavajući: Muhamet Morina, Forum albanskih intelektualaca u Zagrebu

- Referenti:
- Miloš Šolaja, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Banja Luci, Politički identiteti u svjetlu odnosa većine i manjine u BiH
- Aleksandar Knežević i Danica Šantić, Geografski fakultet Sveučilišta u Beogradu, Od etno-statistike do etnopolitike – može li popis stanovništva biti pouzdan izvor za kreiranje manjinske politike u Republici Srbiji?
- Vera Klopčić, Institut za narodnosna pitanja u Ljubljani, Značaj regionalne suradnje za regulaciju položaja Slovenaca u državama bivše Jugoslavije, izvan Slovenije/u Bosni i Hercegovini, Crnoj gori, Hrvatskoj, Makedoniji i Srbiji

12:30 – 14:00 - Pauza za ručak  
14:00 – 15:30 - Paralelni paneli

#### Peti panel I (Salon Saline)

Predsjedavajući: Mirza Smajić, Fakultet političkih nauka Sveučilišta u Sarajevu

- Referenti:
- Marta Zorko i Marijan Crnjak, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Izazovi upravljanja granicom: geopolitika žičanih ograda u Europi
- Dana Luša, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Male države i europska migracijska kriza: od žičanih ograda do promicanja normi
- Robert Mikac, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Humanitarni vs. sigurnosni izazovi masovnih migracija 2015./2016. godine

#### Peti panel II (Salon Gradina)

Predsjedavajući: Danijela Vuković-Čalasan, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Podgorici

- Referenti:
- Drago Župarić-Iljić, Institut za migracije i narodnosti u Zagrebu, Od humanitarne krize do krize humanosti: Implikacije EU politike za izbjeglice
- Ružica Jakešević, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, De-sekuritizacija izbjegličke/migracijske krize – perspektive sigurnosnih i mirovnih studija
- Vladimir Koturović i Suzana Bošković, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Beogradu, Migrantska politika EU – mit ili stvarnost?
- Stevan Nedeljković, Marko Dašić, Milan Krstić, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Beogradu, Migrantska kriza kao lakmus papir dobrosusedskih odnosa: da li smo se pomirili ili primirili?

15:30 – 18:00 - Slobodno vrijeme za obilazak Nacionalnog parka (individualno)

18:00 - Koktel

19:00 - Večera

#### 22. svibnja 2016.

10:30 – 12:30 - Tematska rasprava (Salon Verige): Migracijska/izbjeglička kriza u Europi

- Moderatorica: Ružica Jakešević, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu
- Europski i regionalni kontekst migracijske/izbjegličke krize – Zaključci rada radne skupine „Izbjeglička/migracijska kriza i politike rješavanja“

Max Brändle, Zaklada Friedrich Ebert u Zagrebu  
Siniša Tatalović, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu

- Migracijska/izbjeglička kriza i mediji – reportaža i razgovor

- GOST: Zoltan Kabok, novinar Hrvatske radiotelevizije

Završna rasprava i zavšetak skupa

13:00 - Ručak

- Odlazak sudionika skupa

Organizatori: - Centar za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti  
- Zaklada Friedrich Ebert  
- Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Partneri: - Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu

- SKD Prosvjeta, Zagreb

- Istarska županija

- Grad Pula

- Općina Medulin

NAPOMENA: Trajanje izlaganja ograničeno je na 15 minuta po referatu.

Međunarodni organizacijski odbor 20. međunarodnog znanstvenog skupa „Nacionalne manjine u demokratskim društvima“:

- prof. dr. sc. Siniša Tatalović, predsjednik Međunarodnog organizacijskog odbora
- prof. dr. sc. Vlatko Cvrtila, Veleučilište VERN
- doc. dr. sc. Ružica Jakešević, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu
- prof. dr. sc. Ivana Jelić, Pravni Fakultet Univerziteta Crne Gore
- prof. dr. sc. Đorđe Pavićević, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu
- prof. dr. sc. Vukašin Pavlović, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu
- doc. dr. sc. Antonija Petričušić, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- doc. dr. sc. Mirza Smajić, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu
- prof. dr. sc. Miloš Šolaja, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Banja Luci
- Aleksandar Tolnauer, Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske
- prof. dr. sc. Ilija Vujačić, Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu
- doc. dr. sc. Marta Zorko, Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu
- prof. dr. sc. Mitja Žagar, Institut za narodnosna pitanja u Ljubljani



Sudionici stručnoga skupa na Brijunima

## 68. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske održao je 5. travnja 2016. godine 68. sjednicu u zgradi Vlade Republike Hrvatske, na trgu Sv. Marka 2, u dvorani 121/I u Zagrebu. Uz nazočnost većine članova Savjeta i zastupnika gospodin Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine, otvorio je sjednicu, pozdravio prisutne i predložio dnevni red:

1. Usvajanje zapisnika sa 67. sjednice
2. Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2015. godinu („Narodne novine“, broj 148/2014), u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, glava 21 Savjet za nacionalne manjine, aktivnost A732003 nacionalne manjine, pozicija 3811 tekuće donacije u novcu
3. Prijedlog Odluke o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2016. godinu („Narodne novine“, broj 26/16) u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, glava 21 Savjet za nacionalne manjine, aktivnost A732003 potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, pozicija 381 tekuće donacije u novcu
4. Razno.

Predloženi dnevni red i zapisnik sa 67. sjednice Savjeta za nacionalne manjine usvojen je jednoglasno.

AD 1. Stručna služba Savjeta zaprimila je 1358 izvješća i odradila je jako veliki posao prema riječima Tibra Varge, zamjenika predstojnika, a ima i nekih izvještaja koji su odbačeni te neke organizacije neće biti financirane. Uz kraću raspravu prihvaćeno je izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2015. godinu.

AD 2. „Za sufinanciranje programa kulturne autonomije nacionalnih manjina u području informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija za 2016. godinu, pristiglo su 104 udruge za raspodjelu sredstava s 249 svojih članica i podneseno je 1157 programa za koje se tražilo 50 000 000 kuna“, rekao je potpredsjednik Savjeta i član povjerenstva Veselko Čakić. Raspoređeno je 32 000 000 kuna, odnosno oko 13 % novca manje nego prošle godine. Ove godine novac neće dobiti projekti 18 udruga jer nisu zadovoljili kriterije, kao i 18 udruga koje prošle godine nisu novac trošile namjenski. „Oni ove godine neće dobiti novac niti će tri godine moći sudjelovati u raspodjeli“. „U prošloj je godini iskorištenost sredstava bila 97,6 %, odnosno u državni proračun vraćeno je nešto više od 200 tisuća kuna“, rekao je Aleksandar Tolnauer. Iznos koji se raspodjeljuje na rubu je za zadovoljavanje potreba, no manjine su svjesne situacije u kojoj se Hrvatska nalazi. „Znamo u kojem vremenu živimo, znamo kakvi su problemi, i mislim da je to u ovom trenutku ono što nas može zadovoljiti u tim i takvim okolnostima“. Bitno je, naglašava, održati kontinuitet u kulturnoj autonomiji po čemu je Hrvatska prepoznata u svijetu. Većinom je glasova prihvaćena raspodjela.

AD 3. Nije bilo nikakvih pitanja i prijedloga te se predsjednik svima zahvalio i završio sjednicu.

**Zvonko Kostelnik, prof.**

## OKVIRNE KONVENCIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH MANJINA

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske u suradnji je sa Savjetom za nacionalne manjine organizirao seminar o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Seminar je održan 3. svibnja 2016. godine u Maloj vijećnici Hrvatskoga sabora. Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina Hrvatski sabor potvrdio je u rujnu 1997. godine, a stupila je na snagu 17. listopada 1997. godine. Vlada Republike Hrvatske sukladno članku 25. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina podnijela je Vijeću Europe do sada četiri izvješća o provedbi Okvirne konvencije, posljednje za razdoblje od 2009. – 2013. godine. Spomenuti je seminar posvećen Četvrtom mišljenju Savjetodavnog odbora Vijeća Europe, kao i danim preporukama za unapređenje razine zaštite, ostvarivanja i promocije prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Skupu su nazočili zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru, predstavnici nadležnih ministarstava i drugih državnih tijela i institucija koji su zaduženi za provedbu Konvencije. Nadalje, nazočili su i predstavnici Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, vijeća, koordinacija i udruga nacionalnih manjina, akademske zajednice i eksperti za navedeno područje.

Skupom je predsjedavao mr. sc. Branko Sočanac, ravnatelj Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina. Gospodin Sočanac u kratkim je crtama predstavio zakonodavni i institucionalni okvir zaštite i promocije prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, naglašavajući važnost i ulogu međunarodnih dokumenata u procesu ostvarivanja manjinskih prava i senzibilizaciji društva općenito, a kojih je Republika Hrvatska potpisnica. U uvodnom dijelu skupu su se obratili: g. Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, prof. dr. sc. Milorad Pupovac, zastupnik srpske nacionalne manjine u Hrvatskom saboru, dr. sc. Furio Radin, zastupnik talijanske nacionalne manjine i predsjednik Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, zastupnik Veljko Kajtazi, Boris Milošević, pomoćnik ministrice uprave i prof. dr. sc. Vesna Crnić Grotić, profesorica na Pravnom fakultetu u Rijeci i predsjednica Odbora stručnjaka Vijeća Europe za Povelju za regionalne i manjinske jezike.

Nadalje, o aktivnostima vezanim uz provedbu Okvirne konvencije Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina u pretходnom razdoblju izvijestili su: predstavnici Ministarstva pravosuđa, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva kulture, Ureda pučke pravobraniteljice, Agencije za elektroničke medije i Zagrebačke županije. Na samom kraju, doc. dr. sc. Antonija Petričušić, s Pravnog fakulteta u Zagrebu, istaknula je, između ostalog, važnost provedbe Okvirne konvencije Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina kao jednog od ključnih međunarodnih dokumenata kojim se uređuju manjinska prava.

Na seminaru riječ su imali i predstavnici nacionalnih manjina, koji su naveli svoja iskustva u ostvarivanju manjinskih prava, te ujedno i uputili pitanja predstavnicima relevantnih tijela vezano uz izazove s kojima se svakodnevno susreću.

Sredinom svibnja Republika Hrvatska uputit će Savjetodavnom odboru Vijeća Europe očitovanje na Četvrto mišljenje o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Nakon toga će Odbor ministara Vijeća Europe donijeti rezoluciju o provedbi Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina za Republiku Hrvatsku.

# ДЗЕНЬ НАЦИОНАЛНИХ МЕНШИНОХ ВУКОВАРСКО-СРИМСКОЙ ЖУПАНИИ

Петровци 08. май 2016. рок

**Н**ационални меншини Вуковарско-сримскей жупаниі преславели свой Дзень националних меншинох Вуковарско-сримскей жупаниі. Дзень националних меншинох уж традиційна манифестация хтора озберуе шицких припаднікох националних меншинох и госцох зоз целью промоції роботи и пестованя рижнородности и розличности як состояней часци їх вредности.

Манифестация ше отримуе каждого року у другим месце нашей жупаниі, у месцох у хторих заступени дзепоедни национални меншини, з тим же каждый рок друга национална меншина домашні тей манифестациі.

Тогорочна преслава була тринаста по шоре и домашні була руска национална меншина. Отримана є у Петровцох, у організації Координації радох и представительох националних меншинох Вуковарско-сримскей жупаниі, а под покровительством Вуковарско-сримскей жупаниі.

Манифестация почала зоз отवरаньом штандохла националних меншинох на хторих представени ручни роботи, видавательство, традиційни национални специалитети и народне обличиво.

После обиходзены штандохла, отримана шветочна схадка на хторей були присутни жупан Божо Галич, началник Општини Богдановци Юрай Михайлович, вивершни директор ДЗМ Роберт Янкович и Ядранка Голубич, в.д. секретарка Секретариату Вуковарско-сримскей жупаниі. На схадки наглашене же национални меншини богатство каждой заедніци, же зоз медзисобним сотрудицтвом допринишме лепшому зближованю и толеранциі. Тиж так гварене же Вуковарско-сримска жупания пестуе рижнородностц и розличностц, и же и того року потримала организацию тей манифестациі.

Председателька Координації радох и представительохла националних меншинох Вуковарско-сримскей жупаниі Розалия Якуметович, подзековала Вуковарско-сримскей жупаниі на потримовки, а шицким меншином на їх роботи на пестованю традициі и култури, прето же ше з тим збогацуе живот у нашей жупаниі.



**Интерпретованє гимни на початку святочней програми**



**Штанд зоз рускими традиційними єдлами**



**Слово жупана Вуковарско-сримскей жупаниі Божо Галич**



**Коштованє руских єдлох и лакоткох**



**Председатель Координації руских радох Вуковарско-сримскей жупаниі Борис Бучко**



**Хлопска шпивацка група КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох**

У културно-забавней часци програми, после даскеліх уводних и привитних словох упуцених госцом и публики, наступели културно-уметніцки дружтва националних меншинох и збогачели програму зоз танцом и писню.

Од учащнікох хтори наступели на програми були руска национална меншина, члени КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох хтори як домашні отворели програму зоз Венчиком руских народних танцох у хореографиі Звонка Костелника, а под руководзеньом Звонка Еделинского.

Потим нам ше зоз танцом представели Бошняци зоз Райового Села, члени КУД «Лілян».

Мадярску националну меншину представело Здруженє за пестованє звичайохла Мадярох зоз Кородю зоз венчиком мадярских танцох.

Сербску националну меншину зоз танцом представело КУД «Бекрия» зоз Неґославцох.

Українску националну меншину представело УКПД «Иван Франко» Вуковар зоз українским хором и инструменталним составом Галичина зоз українскими народними писнями «Маруся» и «Дунаю, Дунаю» под руководзеньом Анити Надь.

Немецку националну меншину Вуковарско-сримскей жупаниі представело Здруженє «Три ружи» зоз трома шпиванками.

Словацки зоз Илоку нам ше представели зоз шпиванку у виводзенью женскей шпивацкей групи и танцом зоз Словацкей. Шицки су члени КПД «Людевит Штур».

На концу програми шицки ведно шпивали Гимну Европи, а водзела їх хлопска шпивацка група КУД «Яким Гарди» з Петровцох, а после того шицки ведно мали вечеру и дружене у Соколани.

Марияна Джуджар

# ОСНОВАНА ПАРТНЕРСКА РАДА ЗА ПОДРУЧЕ ВУКОВАРСКО-СРИМСКОЙ ЖУПАНИИ

(Партнери и национални меншини, а члени ради Розалия Якуметович и Маријана Джуджар)

У Винковцох, 25. мая 2016. року, принешени Діловнік о работи Партнерской Ради за подруче Вуковарско-сримской жупаниі. Партнерску Раду за подруче Вуковарско-сримской жупаниі (у дальшим тексту: ПВ ВСЖ) снуе Вуковарско-сримска жупания согласно у начоле партнерства и сотрудніцтва же би ше повязали учаснікох на подручу жупаниі. Партнерска рада Вуковарско-сримской жупаниі снуе ше пре участвоване у приношеню Жупанийской розвойней стратегиі, утвердзоване приоритетох розвою на своїм подручу, предкладаню стратегийних проєктох значних за розвой єдинкох подручней (регіоналней) самоуправи и їх хаснованьох и провадзеньох.

ПВ ВСЖ, то совитодавне цело зотрим ше обезпечуе витворене началох партнерства у пририхтованю и провадзенью планских документох политики регіонального розвою, у пририхтованю звитох о напредованю у витвориваню тих документох и їх вреднованю.

Цело одвичательне за пририхтоване планского документу уключуе до своєї работи ПВ ВСЖ и то при анализи и идентификації потреби розвою, одредзованя и вибору приоритетох и з німа повязанима цільями, додзельованя средствох, утвердзованя указательох витвориваня планских документох, а представнікох ПВ ВСЖ уключуе до Одбору за провадзене планских документох.

ПВ ВСЖ окреме доприноши препознаваню заєдніцких розвойних приоритетох розличних учаснікох, твореню капацитетох и можлівосци за порушване и пошвидшане дружтвено-економского розвою и уважованя проблемох и потребох розличних категорийох учаснікох регіонального розвою.

Зотрим Діловніком утвердзую ше способ вибору председателя и його заменіка, способ работи ПВ ВСЖ, способ менованя и розришеня членох, правох и обовязкох членох, зволованя схадзкох, работи на схадзкох, способ приношеня одлученьох и други питаня у вязи за роботу ПВ ВСЖ, у

складзе з одредбами Закону и Уредби.



## Подписоване Партнерства

У работи ПВ ВСЖ участвую представителе Вуковарско-сримской жупаниі, городов и општинах з подруча Вуковарско-сримской жупаниі, регіонального координатора за подруче Вуковарско-сримской жупаниі, високошколских установох, давательох образовних услугох и услугох оспособованя, економских и социјалних партнерох, организацийох цивилного дружтва з подруча Вуковарско-сримской жупаниі.

ПВ ВСЖ ма найменей 20, а найвецей 35 членох и состоіше, у складзе начала ровномірней представеносци партнерох з тим же ані єден сектор не шме мац надполовкову векшину.

Членох и заменікох ПВ ВСЖ менуе жупан Вуковарско-сримской жупаниі на предклад регіонального координатора.

Заменік члена ПВ ВСЖ заменуе члена кед же член не може буц присутни на схадзки и самим тим ма шицки овласценя члена ПВ ВСЖ.

Члени ПВ ВСЖ доприноша стратегийному планованю розвою жупниі, участвуюци у партнерских консултацийох цетком виробку и запровадзованя жупанийской розвойней стратегиі.



Члени Ради рускей националней меншини Вуковарско-сримской жупаниі



# МЕДЗИНАРОДНЕ ШВЕТО РОБОТИ У АДИЦИ



**Женска шпивацка група КУД «Яким Говля» Миклошевци**



**Хлопска шпивацка група КУД «Яким Гарди» Петровци**



**Тамбурови оркестер КУД «Осиф Костелник» Вуковар**



**Мишани хор КУД «Осиф Костелник» Вуковар**

**М**огло би ше повесц же уж традицијно кед ше преславює Медзинароне швето работи, 1. май, хвиля подла и часто голем дакус муши попадац. Того-рочна преслава у Вуковаре у Адици, без огляду на хвилю, велім була барз цикава, бо були заступени велі змисти. Ту ше могло видзиц и опатриц наступ мажореткиньюх, наступи шпивацких и танечних групох, културно-уметніцких дружтвох, потим ту були присуни скулпторе, маляре, конїцки здружєня зоз коняма запраганима у кочох, скакали падобранци... Новосц була перши раз отримана Дзєцинска Синьска алка. Тиж так, у котлох була варена и задармо дзелена пасуля.

У културно-уметніцкей програми наступели три нашо културно-уметніцки дружтва зоз Петровцох, Миколошевцох и Вуковару. КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох вилетніком ше того дня у Адици представело зоз танцом «Увиванец», а хлопска шпивацка група одшпивала два руски шпиванки. КУД «Яким Говля» зоз Миклошевцох наступело зоз дзєцинским «Руским танцом», а Женска шпивацка група одшпивала два шпиванки «Не пий коню воду» и «Послала ме швекра». Домашнє вуковарске КУД «Осиф Костелник» з тей нагоди наступело зоз двома шпиванками «Писня Русанака» и «Дай нам Боже добри час» хтору одшпивал мишани хор и танцом «Чия то заградка не орана», а у провадзєню тамбурового оркестру.

Преслава ше одбула у организациї Городу Вуковару и Туристичней заєднаци городу Вуковару. Бул присути и вуковарски городоначалник Иван Пенава.

Любица Гаргай



**Дзєцинска танечна секция КУД «Яким Говля» Миклошевци**



**Танечна секция КУД «Яким Гарди» Петровци**

## ДНІ ОПШТИНИ ТОМПОВЦИ

Як и каждого року, Дні Општини Томповци, котра уклучує пейц валали, Томповци, Миклошевци, Чаковци, Бокшич и Берак, означени у маю зоз рижнима активносцама, од котрих велї були спортского характеру. Так, у рамикох Дньох општини Спортске риболовне здруженє «Леняк» зоз Миклошевцох 15. мая отримало „Мемориял Юлин Бучко», зма-

гане у лапаню риби на дугѡв. Истога дня општински Клуб младих организовавал спортски бависка младих. Змаганя у столним тенису и картаню отримани у Бокшичу, а циль организатора зблїжиц младих зоз подруча цалей општини през спорт и дружене цалком реализовани.

Централна подїя означованя Дньох општини розпочала пияток, 20. мая,

зоз покладаньом венцох и служеньом Служби Божей у церкви св. Марії Магдалени у Томповцох за шицких погинутих и несталих житељох. Потим представителе општини и госци нащивели новозбудовани рециклажни двор у Миклошевцох. У Томповцох отримана Святочна схадзка Општинскей ради на котрей були присутни представителе општинских здруженьох и госци, медзи котрима и бувши началник општини, министр економии Томислав Паненич и министр зашити околїска и природи Славен Добрович.

У пополадньових годзинох у Берки отримани змаганя у спортских бависках у котрих ше члени розличних општинских здруженьох могли змагац у малим фодбалу, одбойки, шаху и белоту.

Означоване Дньох Општини Томповци закончене всоботу, 21. мая, зоз демонстративну вежбу Групи цивилней зашити ообщей наменки «Тромеджа» у котрей свою схопносц указали представителе трох општинох Томповци, Товарник и Ловас.

Леся Мудри



Делегация Општини Томовци зоз министром Томиславом Паненичом

## ПОКЛАДАНЕ ВЕНЦОХ НА ПЕТРОВСКИМ ТЕМЕТОВЕ

Внедзелю, 5. юния на 9,00 годзин рано, делегация Союзу Русиных РГ, МО Петровци и представителюх културних, политичних и дружтвених здруженьох Руснацох у РГ положила венци опрез памятникя погинутих у Отечественей войны на петровским грекокатолицким теметове, а з нагоди визначоивня 185. рочници присельованя Руснацох до Петровцох.

Вера Павлович



Делегация Союзу Русиных РГ опрез памятникя несталим и погинутих у Отечественей войны



З лїва на право: Вера Провчи, Владимир Провчи, Петро Киш, Михал Панкович и Звонко Костелник

# ДЗЕНЬ НАЦИОНАЛНИХ МЕНШИНОХ И ПРЕДСТАВИТЕЛЬОХ ГОРОДУ ЗАГРЕБУ

У організації Координації радох и Представительох национальных меншинох Городу Загребу 12. юния того року отримана манифестация «Дні национальных меншинох Городу Загребу. На тей культурней манифестации участвовали: албанска, бошняцка, черногорска, ческа, мадырска, македонска, ромска, словенска, сербска, болгарска, немецка, польска, русийска, руска, словацка, италиянска, украинска и жидовска национална меншина.

Присутних у мено організатора привитал Душан Мишкович, председатель Координації, котри наглашел же велька нащива гражданох тей манифестации потребна и прилапена, и же припадніки национальных меншинох през роки пестованя культуры, язика и вири доприноша мултинационалности Загребу и виражел жадане же би и надалей доприношели очуваню того богатства. Нащивительох привитал и Александар Толнауер, председатель Совету за национални меншини Републики Горватскей, котри наглашел же Город Загреб приклад добрей пракси заступености и еднакости национальных меншинох и запровадзане уставного закону.

Загребски городоначалник Милан Бандич гуторел же зме щипки исти и же важни диялог, толеранция и заеднічки живот щипких у Загребе, а потим отворел манифестацию.



Представяне почало зоз ревию природного облечива, а вец ше предлужело зоз наступом фолклорних и шпивацких ґрупох и зоз богатим понукнуцом национальных специялитох на пултох осемнац национальных меншинох котри жию у Городу Загребу. Водителька манифестации була Кармела Вуков Цолич.

Руска национална меншина на поволанку Представителя рускей национальной меншини Городу Загребу, пана Ириней Мудрого, представела ше зоз «Венчиком руских народных танцох» у виводзеню КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох. У прекрасним парку на Зриневцу загребскей публики представели ше зоз национальным облечивом, едлом и танцами, а домашні и госци знали барз крашне наградзиц вельочислених аматерох наших дружтвох. Вешеле ше предлужело у прекрасним ресторану за полудзенком, а за ище лепшу розвагу постарали ше наше гудаци и наше руски писні котри зме одщипвали зоз Представительом и домашніма.

**Звонко Костелник, проф.**



## ОТРИМАНИ ДЗЕНЬ РУСНАЦОХ У ЗАГРЕБЕ

Зоз культурну програму хтора облапяла виставу акварелу «Квец» Владимира Провчия зоз Рики и зоз монодраму Дюри Папгаргая «Масонка, а аж зоз Коцура» у виводзеню Наташи Макаї Мудрох, у Загребе

18. юния того року означени Дзень Руснацох Городу Загребу у Водоводней улїчки на числу 15. Манифестацію нащивели член Совету за национални меншини РГ Звонко Костелник, председатель Координа-

ції рускей националней меншини РГ Борис Бучко, председатель Национального совету Руснацох Войводини Славко Рац и други госци.

**Звонко Костелник**



**Наташа Макаї Мудрох у виводзеню монодрами**



**Йоаким Павлович**



**Владимир Провчи**



**Дозельованє подзекованя**

## 10. МЕДЗИНАРОДНА СМОТРА ФОЛКЛОРУ НАЦИОНАЛНИХ МЕНШИНОХ „ДАРДА 2016“

Општина Дарда преславела свой дзень и швето св. Ивана Крестителя зоз велїма манифестациями зоз котрих и 10. медзинародна смотра фолклору националних меншинох Дарда. Так на поволанку СКД «Просвита» Загреб, подбор Дарда з нагоди означованя Дня Општини Дарда, 25. юния того року КУД «Яким

Гарди» Петровци госцовало на 10. медзинародней смотри фолклору националних меншинох Дарда, а хтора отримана под покровительством Министарства култури Републики Горватскей, Совету за национални меншини и Општини Дарда. Од националних меншинох настепели СКУД «Бранко Радичевич» Дарда, МКУД Дарда, РКУД

Дарда, КУД «Яким Гарди» Петровци, СКУД «Людевит Штур» Илок, БКУД «Лїлян» Дреновци, КУД «Чардаш» Суза, КУД «Осман Решидович» Берчка, КУД «Плави Делия» Вельки Семпетар зоз Румунїї, СКУД «И. Б. Словак» Елисавец, БКУД «Севдах» Загреб и Ческа Беседа Општини Липовляни.

**Звонко Костелник, проф.**



# ДЗЕНЬ РУСНАЦОХ ПРЕСЛАВЕНИ И У МИКЛОШЕВЦОХ

**З**нагоди Дня Руснацох у Републики Горватскей, 29. мая у Миклошевцох отримана шветочна Академия, котру организовала Рада рускей националней меншини Општини Томповци и Културно-уметніцке дружтво „Яким Говля“.

У програми участвовали члени културно-уметніцких дружтвоч з Миклошевцох и Петровцох котри и розпочали шветочносц зоз шпиваньом Державней гимни и Шветочней шпиванки Руснацох у РГ. Зоз привитним словом у мено организатора наступел председатель Координації ра-



**Водителе програми**

дох рускей националней меншини у РГ Борис Бучко, а шицким Руснацом їх швето повинчовал и заменік началніка Општини Томповци Здравко Звонарич. Окром других госцох, на програми присуствовали и представител Руснацох у Совиту за национални меншини РГ Звонко Костелник, парох миклошевски и викар славонско-сримски о. Яким Симунович, председателька Союзу Русиных РГ Дубравка Рашлянин.

Тогорочна академия прешла у знаку рочніцох миклошевских писательох Митра Надя, Штефана Гудака, Весни Папуґа-Берец и Агнети Бучко-Папгаргаї.

гаї. Програму водзели Анамария и Матей Мудри, а пісні миклошевских писательох, котри вони пошвещели своему валалу, читали школяре нізших класох Ксения Пап, Кристиан Мудри, Марино Бабинчак и Миа Бучко. Свою пісню „Миклошевска голубица“ пречитала и миклошевска поетеса Агнета Бучко-Папгаргаї котра того року означела 50 роки од друкованя першей поезії.

У музичней часци програми наступели члени Женскей шпивацкей групи миклошевского КУД-а „Яким Говля“, солистки Любов Колесар и Леся Мудри, дуєт Миа Бучко и Ксения Пап, як и Хлопска шпивацка група КУД-а „Яким Гарди“ зоз Петровцох.

**Леся Мудри**



**Поетеса Агнета Бучко-Папгаргаї**



**Святочна пісня и гимна у виводзеню Женскей шпивацкей групи КУД „Яким Говля“ Миклошевци**

## ПОЛОЖЕНИ ВЕНЦИ ПОГУНУТИМ ВОЯКОМ ТРЕЦЕЙ УКРАЇНСКОЙ ФРОНТИ

**З**нагоди визначовня Дня Европи и Дня побиди над фашизмом, у Илоку 10. мая положени венци опрез памятника погинутих українским войком.

На поволанку амбасадора України у РГ, Олександра Левченка, делегация Союзу Русиных РГ, у составе Звонко Костелник, Владо Русин и Вера Павло-

вич, положила венци опрез памятника погинутих войком Трецей українскей фронти у Илоку. Амбасадор України Олександр Левченко отримал кратке слово о значеню укарїнскїй фронти и жертвох хтори дала українска войска на пребиваню Сримского фронти и конечну побиду над фашизмом.

Венци положили и делегация Укра-



**Делегация зоз добрим домашнім городоначалніком Илоку Звонимиром Драгуном**



**Велепосланік України у РГ Олександр Левченко**



**Делегация Союзу Русиных РГ**

їнскей заєденіци у РГ, бувши председатель РГ Степан Месич и председатель дружтва Горватска Украина, джупан Вуковарско-сримскей жупанії Дьорде Чурчич, городоначалнік Илоку Звонимир Драгун, сотрудніки министерства вонкашних ділох РГ и Минстрества охрани РГ.

**Вера Павлович**

# ОБИЧАЇ НАШОГО НАРОДУ “МАЙСКЕ ДРЕВО” ОТРИМАНИ У РАМИКОХ ПЕТРОВСКОГО ДЗВОНА

03.06.2016. при Етнографской збирки

**П**од покровительством Совиту за национални меншини Републики Горватской и сопокровительством Союзу Русиных Републики Горватской, КУД “Яким Гарди” Петровци організовало манифестацию Обичаї нашего народу «Рубане майского древа».

Його обовязково закоповали хлапци вноци зоз 31. априла на 1. мая у позних ноцних годзинох, мож повесц аж над раном кед шицки шпя, пред хижі своїх дзивкох.

Древо мушело буц цо висше и на нього ше привязовало вишивани ручнік и фляшу паленки. Не закоповал ше Май каждой дзивки, лем тей котра мала легиня або за хтору легиньово шерцо плакало.



**Зваляне майске древо**



## **Розтанцована младеж опрез двора у котрим ше валял маялос**

На таки способ ше указовало на любов гу тей дзивки.

Першого рана у маю кед дзивка обачела же ей закопане Майске древо, була длужна догвариц рубане.

Рубане звичайно було коло 17.00 годзин. Легинє котри закопали древо длужни були и древо зрубац.

Дзивчата и легинє облекали ше до найкрасшого народного облечива, а дзивка пред чію хижу бул закопани Маялос понукала зоз колачми и зоз пицом шицких присутних домашніх и госцох.

Тот легинь котри остатні звалел Май бул легинь тей дзивки. Кед древо падало було барз весело и шицки були радосни же дознали котра ше пара на ешень побере.

Тиж так и родичи були щешліви бо дознали хто им будзе будуци жец.

Тоту традицию того року предлужели члени КУД “Яким Гарди” зоз Петровцох 03. юния зоз оркестром и Хлопску шпивацку групу у рамикох Петровского дзвона, а котри преходзи до традиції под час нашей манифестации. Мож повесц же манифестация з рока на рок вше нащивенша и масовнейша, як зоз домашню публику, так и з госцами з других околних местох. Того року тоту манифестацию не погубел ані дидж котри почал падац кед хлапци зрубовали древо. Вешеле ше предлужело у галерії Етнографской збирки.

**Звонко Костелник, проф.**



**У дворе зоз домашніма**

## VII СТРЕТНУЦА У НОЙДОРФУ

**У**рамикох означованя Дня Месней заедніці у Винковским Новим Селу, 28. мая з початком на 19.00 годзин, у ДOME култури у Винковским Новим Селу організована културна манифестация VII стретнуца у Нойдорфу, у організації КУД

«Извор» Винковци, а нагоду за представци ше мали и члени КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох. Окрем Петровчаньох наступели и дружтва зоз: Вуковару, Шаптиновцох, Винковцох, здружене женох «Вреди руки» и госци зоз других местох, а после програми

ушлїдзело уручоване подзекованьох и скромних дарункох, а потим и святочна вечера за шицких учашнікох и госцох манифестации, як и дружене зоз музичним составом и тамбуровим оркестром.

**Звонко Костелник**



## ПОРЯДНА СХАДЗКА СВЯЩЕНІКОХ З НАШИХ ПАРОХИЙОХ

**У** Вуковаре, 25. юнія, у парохиялней церкви и сали Христа Царя отримана друга порядна тогорочна схадзка священікох Славонско-сримского викарияту Крижевскей епархии. По отправяню Трецого часу у храме Божим, сход предлужени у церковней сали. Тема сходу була: церковни документ „Радосц любви“ (Amoris laetitia) котри поволуе на роздумоване о пасторалней потримовки и провадженю малженских парох: у чаше пририхтованя за малженство, але и у його шицких щешлівших и меней щешлівих формах. Рушаючи ше у шицких напрямох тужемскей реалносци, документ поволуе не забуц же малженство у християнским похопйованю не лем контракт, согласе, або догварка двох партнерох, але тиж и таїнство – свята тайна, цо значи же у себе ноши животворни знак Божей присутносци, а то вибудов у любви, милосердию, пребачованю и церпеню пре другого и за другого. Тему викладал вуковарски и райовоселски парох о. Владимир Магоч, а потим слово брали шицки учашніки корони. Сход закончени зоз полудзенком и красним друженьом. Таки сходи священства, котри ше порядно одбуваю щетири раз до рока, окрема значносци стаємного провадженя актуалних темох у живоце вселенскей и помистней Церкви, маю тиж и димензию вибудови у молитви, злоги, заедніцтву и солидарносци медзи клером.

### Отримни 163. Завитни дзень у Водици

На треци дзень Русадльох, 17. мая того року, як тому звичай, уж по 163. раз парохияне шицких руских парохийох у Бачванско-сримским басену отримую свой Завитни дзень. Вон у рижних формах у прешлосци затримал єдну невименліву автентичну компоненту: то паломніцтво до Мариїового святиліща, до Водици. Того року була и окрема нагода за паломніцтво, бо з нагоди 200. рочніци перших указованьох котри ше ту одбули и чудох од хторих дзепоедни потвердзени як автентично витворени, преглашена афилияци (причишлене) того нашого Мариїового святиліща гу Папскей церкви Св. Марії Велькей и зоз тим Водица вошла до кругу потвердзених духовних местох



автентичней побожносци гу Пресвятей Богородици. Треба наглашиц же у нашим краю таки статус маю лем ридки Мариїово паломніцки места, та тим вецей тот подія значна за наш руски народ.

Зоз Горватскей на паломніцтво до Водици на автобусу організовано рушели паломніки зоз парохийох: Миклошевци, Осієк, Петровци и Вуковар. Окрем паломнікох котри путовали на автобусу, дзепоедни рушели и на автох.

У одходу до Водици модлени пацерки, шпивани духовни писні и розтолковани бачвански край, святиліще и його окрема значносц за наш народ. У Водици перше нащивена каплічка. Потим була можлівосц при веліх священікох приступиц гу св. споведзи. Службу Богу зоз владиком кир Дюром Джуджаром сослужовали: апостолски нунций у Републики Сербії кир Лучиано Суриани (Luciano Suriani), помоцни владика пряшовски, помоцни владика ужгородски, егзарх з Мадярскей, римокатоліцки владикове зоз Суботици, Сримскей Митровици и Београду. Служели тиж и велі священіки обидвох обрядох, присутни були монахове, монахині и численни Божи народ. Под Службу шпивали керестурски хор и дзизак катедралней церкви у Р. Керестуре. Наказовало ше на пейцох языкох. Окрем италијанского, нунцийову казань на других языкох чесц мали пречитац о. Дарко Рац, парох бачински и о. Владимир Седлак, парох петровски. Преглашене афилияциі по руски пречитал о. Михайло Малацко, катедрални парох у Р. Керестуре, а на державно официјалним язичу о. Юлиан Рац, парох новосадски.

По Служби Божей було предвиджене окрипенє за паломнікох у церков-

ней порти у Р. Керестуре. Потим велі з присутних паломнікох, тиж и з других парохийох, очишлени коло наших сримских парохиянох вошли ведно през ювильєни св. дзвери до дому Божого. Там мали нагоду слушац о исторії керестурскей парохии. Одслужена и панахида за покойних владикох котри и поховани долу у крипти, а медзи німа и штирме крижевски владикове. Долу у крипти запалена швичка при гробе владика Дионизия Нярадия, а вирни одшпивали: „Вичная памят“ по карпато-руским (ужгородским) и галициянским (києвским) розшпиву. Цалу програму и служенє у церкви анимирал парох петровски о. Владимир Седлак.

Нащива чесних шестрох Служебніцох Непорочней Діви Марії була тиж у програми. Бешеда з німа и їх смачни колачи велім людзом остали у прекрасним паметаню ище днями по паломніцтву.

У вечарших годзинох вирни наполнени з ласку Богу и веселим розшпиваним шерцом котре розвешельовали мелодии духовних и народних писньох у виводженю дакедишнього ансамблє „Роса“ пришли назад до Горватскей, до своїх сримских валалох и їх каждодньовосци.

### Започата преслава 180. рочніци од снованя парохии у Петровцох

Дня 25. мая 2016. року, точно на поладне оглашели ше шицки дзвони петровскей церкви Покрова Пресвятей Богородици и през пейц минути предзваняюци означели початок парохиялног ювильєу 180. рочніци од єй снованя. Источасно у церкви петровски парох о. Владимир Седлак служел Благодаренє з нагоди тей окреманей події.

Предвиджене же би ше у ювлейним року з часу на час понукло духовни змисти котри би провадзели тот значни ювильє. У рамикох преслави тогорочного Петровского дзвону о. Михайло Гарди уж виставел св. образи Пресвятей Богородици котри з нагоди рочніци вибрал зоз своєй збирки. Започате пририхтованє парохиялней монографії, а планує ше фотовистава, торжествене преслава Кирбавя, духовни импулс монашескей заедніци, подобне викладанє, госцованє хору, итд.

**о. Владимир Седлак**

## РУСКА ХИЖА

Руска хижка була  
воздлуж направена,  
з тернацом на  
слупи  
вона украшена.

А помедзи слупи  
полічки деревени,  
зоз червенима  
мушкатлами  
вони наповнені.

Тернац обилени  
и омальовани,  
и даскельо смужки  
крашнє вицагани.

Ту и предня хижка  
крашнє спораена,  
з трома образами  
вона украшена,  
Исус и Марія,  
свята фемелія.

Посцелї на бокох  
крашнє висцелени,  
вишити заглавки  
на ніх положени.

Ту на столе парток  
з вулом преберани,  
червени и били  
смуги ма виткани.

А у чоле лавка  
красна, мальована,  
теди кед требало  
шедалка дзвигана.

У тей чистей хижі  
и ормани стали,  
лем шветочни  
шмати  
у нім ше тримали.

Не було патоси  
жем обцагована,

даскельо керпари  
на жем пресцерали.

Даскельо фогаши  
у обисцу мали,  
та роботни шмати  
на ніх повишали.

Вец ту вельки  
приклєт  
зоз шицким ше  
кошел,  
вон найвекшу терху  
у обисце ношел.

Ту ше и мишелo,  
ту ше и варело,  
з вигризками ту ше  
до пеца топело.

Ту у задней хижі  
руски пеци мали,  
же би ше домашні  
през дзень  
зогривали.

Коло пеца стари  
свойо хрибти грали,  
до буджаку мали  
дзеци ше скривали.

У тей задней хижі  
койцо ше робело,  
єдло, предло, ткало,  
ша ту ше и спало.

Дружтвено ше жило  
мало ше глядало,  
а не же би кажде  
свою хижу мало.

Тераз шицко иншак  
часи повольнейши,  
але велї людзе  
незадовольнейши.

Меания Пап

## ПЕНЕЖ

пойдземе наютре  
на пияц  
будземе куповац  
предавац  
спреведац  
най ше збогациме  
и уживаме

пенєж  
пенєж  
пенєж  
то наш живот

мудровац будземе  
справовац ше  
неправедно  
глупи  
най и далєй  
жию праведно

потайнє  
могли бизме  
и забиц дакого  
хто нам цо може  
ша ми пенєж  
маме

покля идзе  
лакомосц  
покля иду  
роздумованя  
по шмерц  
шмерц цудзу  
а свою

хто вимєра  
длужину живота  
хто зна  
яки кому  
конец будзе

пенєж у руки  
пенєж у души  
з пенєжом  
живот вични  
не купиш

Любица Гаргай

## NOVAC

otići ćemo sutra  
na plac  
kupovat ćemo  
prodavati  
varati  
da se obogatimo  
i uživamo

novac  
novac  
novac  
to je naš život

pametovat ćemo  
ponašati se  
nepravедно  
glupi  
neka i dalje  
žive pošteno

potajno  
mogli bismo  
i ubiti nekoga  
tko nam što može  
pa novac  
imamo

do kuda ide  
lakomost  
dokle idu  
razmišljanja  
po smrt  
smrt tuđu  
a svoju

tko će izmjeriti  
dužinu života  
tko zna  
kakav će kome  
kraj biti

novac u ruci  
novac u duši  
sa novcem  
život vječni  
kupiti nećeš

## PUTNIK

Lijevom nogom kroči na donju stepenicu vagona drugog razreda putničkog vlaka. Pri tom su Njegove vene, od natora nabrekle, iskočile i obasule plavetnilom Njegove, ne baš oku ugodne, noge.

Željeznički kolodvor oko kilometar i pol udaljen je od Njegova ureda. Nije to daleko. Ali, što sve Njegove noge podnesu i prenesu od sedam do tri! Tone i tone kutija s tko zna čime unutar omota načinjenog od rebaste ljepenke. Iz skladišta do kamiona, iz kamiona do skladišta. Bezbroj puta od sedam do tri.

Njegova su čutila već otupjela na sve to. Njuh više nije osjećao suhi miris tek odštančanog kartona. Oči nisu više osjećale propuh. Konjuktivitične oči toliko su bile krvave da se ni On sam nije sjećao kako izgledahu nekad. Uši, svikle na pogrde i psovke, zbog sporosti nisu hvatale odašiljanje lijepih riječi. Uostalom, ionako ih je rijetko kada netko uputio baš Njemu. Galama i lupanje bačenih kutija bile su njegova glazba. Mozak je u taktu neprestano signalizirao: moram – mogu – moram – mogu... Tek ponekad je dao odmora svojim nogama i rukama – od sedam do tri.

Ruke, snažne, žilave, mišićave. Petnaest godina one, tako, iz dan u dan, prebacuju odavde donde, odande dovde, kartonske kutije s raznovrsnim sadržajem. Između pola deset i deset, uzeo bi iz svoje, petnaest godina stare torbe, zamotaj. Brižljivo, u bijelu salvetu, umotane dvije odeblje kriške kruha. Sada slijepljene domaćim pekmezom. Izmoren, u slast bi ih uvijek pojeo i zalio čašom hladne vode iz slavine.

Ona stanka od pola deset do deset, traje uvijek prekratko da bi odmorio svoje vječno umorne noge. Noge koje više ne osjećaju tjesnoću starih zaljepljivanih cipela.

I kad je opet tri, kilometar i pol do kolodvora, desnom nogom umorno kroči na donju stepenicu vagona drugog razreda putničkog vlaka i još umornije smjesti se na skajem presvučenu klupu. Sljedećih trideset i pet minuta provest će, tako, utonuo duboko u svoje misli uz glazbu klopotanja kotača vlaka, koji ga, uvijek sporo, odvozi kući.

Blaženka Homa Budimčić

## РУСНАКОВА БРАЗДА

Швитанє, розляло ше  
рано над ровніну.  
Попрагани конї,  
на дворе зарегочали.  
Широки поля волаю Руснака.  
Заорал сом бразду  
глібоку, широку и длугоку,  
длугоку як польо.  
Орем вас єдну по єдну  
и припатрам ше ва вас  
як сцє крашнє поскладани.  
Операце ше єдна на другу  
и шептаце, ягoд же себе  
приповедаце приповедку  
хтора скорей сцигне гу ешенї,

же би ше до ней жито зашало.  
Гу себе сцє притулєли  
и бразду зоз старого краю...  
Обидва сцє исти,  
а єдна од другей так далеко...  
За собу ношице длугоку приповедку.  
Бразда принєшена зоз старого краю  
и дідова бразда, оцова бразда  
и моя бразда.  
Шицки сцє исти, а кажда иншака.  
Пацери оддзвонєли, конї попрагани  
з ноги на ногу,  
кroach по kroach  
иду гу дому.

Звонимир Барна



## ОТВЕРАНЕ ВИСТАВИ И ПРОМОЦИЯ КНІЖКОХ

Союз Русинох Републики Горватскей и КУД “Яким Гарди” и того року успішно організували 43. манифестацию культури Русинох Републики Горватскей “Петровски дзвон 2016.” Манифестация тирвала три дні, од 03. по 05. юний. Отримана є под покровительством Совиту за национални меншини Републики Горватскей, зоз финансию потримовку Вуковарско-сримскей жупанії и Општини Богдановци, а з нагоди 185. рочніци приселеня Руснацох до Петровцох и Горватскей, 180. рочніци грекокатолицкей парохії у Петровцох и 45. рочніци часопису Нова думка. Кед ше госци позазберовали, всоботу 04. юния на 18,30 годзин у Етнографскей збирки було отверане вистави трох уметнікох у трох змістох, а шицки були вязани за исту тему, древо. Виставу отворела председателька Союзу Дубравка Рашлянин, а зоз музичну точку ю збогачела Миа Кочевар хтора грала на кларинету. Перши ше присутним представел о. Михайло Гарди з Метлики (Словенія) зоз своїма иконами. За тоту нагуду, понеже церква у Петровцох пошвещена Мацери Божей, вибрал циклус иконох Богородицох. О. Гарди, хтори велім Руснацом познати бо семдзешатих рокох прешлого сторочя службовал у Вуковаре, у кратких рисох випрповедал свою крижну драгу и о тим як закончел у Словенії. Тиж бешедовал о иконопису и о тим як го усовершовал. Тиж наглашел, же би ше рушело до иконопису не досц лем талант за мальоване, але ше за тоту роботу треба и духовно порихтац у молитви, контеплації, литургии, читаню духовней литератури... Паноец Гарди тиж гварел же икона не закончена теди кед є намальована, але аж теди кед є поблагословена. Першу виставу мал 1992. року у Словенії, потим шлідзели вистави по Горватскей, Босни и Герцеговини, Австриї, Немецкей и других жемох Европи. Икони ше му находза вшадзи по Швеце, та аж и у Канади и Мексику.

Потим ше представел Йовген Сопка зоз Петровцох зоз своїм древорезом. Йовгенови то треца вистава и шицки були у рамикох Петровского дзвону. Зоз древорезом ше почал занімац 1993. року. Перши роботи були му дешчици за ловарски трофеї, а идею достал кед видзел еден вирезбарени кундар на ловарскей пушки. Древорез ше вирабя так же ше перше нарисовану слику прерисує на древо и вец ше почина вирезовац древо. Йовгенови найвекши проблем же не зна рисовац, та вец у тим напряме завиши од других людзох. Древорез роби на ліпи. Свойо роботи подписує зоз Цар. То му назвиско, а настало так же одроснул на петровскей бари, та го преволали Цар бари. Вец ше на свой рахунок и нашалел бо еден час бара була випущена, а вон остал Цар на сухим.

Треца вистава була вистава сувенирох хтори направел Михайло Панкович зоз Пишкуревцох. Вон по войну жил у Вуковаре, бул



Промоция трох кніжкох

горватски бранитель и бул у лагру, а потим як вибеженец жил у Кумровцу. У тих за нього чежих часохла ишол до дохтора психиятра хтори му совитовал же би ше з дачим занімац, та так ришел после осем рокох одселїц ше до своїх родних Пишкуревцох. Ту почал шніц о своїм дзединьстве, та зоз древа почал вирабяц предмети як цо колїска, солянка, гарнік, гордовик, кантичка, фурик, швичнік, пипка и подобне. Жадане му направиц вуковарску водову турню хтору и будовал и бранел. Окремну повагу патрачом прицагло бависко Кугларня, а Мартин Седлак мал нагуду присуним ю демстровац.

Промоция кніжкохла отримана у Сали за схадзки и почала на 19,00 годзин. Представена кніжка Миколи Папа “Страдане Руснацохла у Отечественей войни 1991./92.”, збирка поезии Владимира Провчия “Цихосц умера на длані” и алманах групи авторох “Думки з Дунаю”. Промоцию водзела и о кніжкохла бешедовала главна и одвичительна редакторка при Союзу Вера Павлович.

О кніжки “Страдане Руснацохла у Отечественей войни 1991./92.” и ей наставаню бешедовал автор Микола Пап. Вон медзи иншим наглашел же наставане тей кніжки инициировала Рада рускей националней меншини Вуковарско-сримскей жупанії ище 2005. року. Теди ше бешедовало о тим же прешли велі роки як война прешла и же би требало о страданю Руснацохла дацо документовац, написац. За тоту роботу оформена група од тох членох: Мария Такач, Мелания и Микола Пап. Теди ше думало же ше така кніжка легко направи, але то не було так. Микола Пап едну часц податкохла достал од Министерства фамилии, бранительохла и генерацийней солидарносци, а вец сам вигледовал по наших парохийох, теметовох и розпитовал ше медзи людзми. О кніжки не жадал давац суд бо вон не може буц обективни, але го препущел читачом.

О “Думкохла з Дунаю” бешедовала Вера Павлович. Потолковала теми хтори ше у кніжки находза и представела авторох. Потим привитала Владимира Провчия, председателя дружтва “Рушняк” зоз Риєки и гварела даскельо слова о його другей збирки поезии “Цихосц умера на длані” хтора написана двоязично, руско-горватски. Владимир Провчи пише по руски, а вец писні преклада на горватски язык. О своїх писньохла, їх наставаню, але и о литературней творчосци у Приморско-горанскей жупанії бешедовал сам автор. У фази му и друковане трецей кніжки поезии. Потим редакторка привитала и паноца о. Михайла Гардия зоз Словенії хтори окрем же є иконописец вон и поета. У Словенії ма обявену збирку поезии и то двоязично, руско-словенски. Паноец гварел же ище под час студийох му у Руским слове у Новим Садзе требала буц друкована кніжка поезии, медзитим понеже бул на теологийним факултету заклочене же є политично неподобна особа, та кніжка не друкована.

Любича Гаргай



Подобова вистава



## 43. ЦЕНТРАЛНА МАНИФЕСТАЦІЯ РУСИНОХ РГ „ПЕТРОВСКИ ДЗВОН“



Шпивацки групи КУД «Яким Гарди» и КУД «Яким Говля» отворели 43. Петровски дзвон



КД Русиных и Украинцох Каліна, Риека



Мишани хор КУД «Осиф Костелник» Вуковар



Дружтво Руснак, Петровци



КУД Руснацох Осиек

Тогорочни «Петровски дзвон» отримани 5. и 6. юния у Петровцох у организацији Союзу Русиных РГ и КУД «Яким Гарди» и зоз финансијну потримовку Совету за национални меншини РГ, Општини Богдановци и Вуковарско-сримскеј жупанији. Дзвон бул пошвецени тром значним ювиељем: 185. рочніци присельованя Руснацох до Петровцох, 180. рочніци од снованя грекокатолицкеј парохији у Петровцох и 45. рочніци од виходзена часопису Нова думка. Недзельова културна програма започала на 15 годзин зоз интонованьом гимни РГ и святочней писни Русиных РГ, хтори одшпивали члени КУД «Яким Гарди» з Петровцох и члени КУД «Яким Говля» з Миклошевцох, и зоз привитним словом предисдательки Союзу РГ Дубравки Рашлянин. Традиційну писню манифестацији «Петровски дзвон» автора Силва Ерделя, за хтору музику

написал Витомир Бодянец, одшпивал Михайло Голик. На манифестацији ше представрели шицки КУД, члени Союзу Русиных РГ зоз избрану програму. КУД Руснацох зоз Осиеку виведло два шпиванки «Кед сом ишол полд облак» и «Кед идзеш коло нас», Дружтво Русиных и Украинцох «Каліна» зоз Риеки одшпивало писни «Так писньочки», «Дали сце ме мамо», «Ой там за лісочком», «Стань миленька» и «Хижочко стара». Женска шпивацка група КУД «Яким Говля» зоз Миклошевцох одшпивала писни «Гучала ричка» и «Дуе витрик», а танечна секция ше представрела зоз танцами «Квети Верховини» и «Горніцки танец», танечни водитель Виолета Гирйовати, а водитель шпивацкеј групи Борис Бучко. КПД «Рускиня и Руснак» зоз Загребу виведло писни «За ту нашу заграденку» и «Дунаю ричко». Културне дружтво Русиных и Украинцох Приморско-горанскеј жупанији Рушняк зоз Риеки одшпивало венчик



Танечна секция КУД «Яким Гарди» Петровци



КУД Руснацох Цвелферји, Райово Село



Танечна секция КУД «Яким Говля» Миклошевци



Танечна секция КУД «Осиф Костелник» Вуковар



# МАНИФЕСТАЦИЈА КУЛТУРИ «ПЕТРОВСКИ ДЗВОН»

руских народних шпиванкох. КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковару представело ше зоз мишаним хором хтори одшпивал писні «У лешуку при валале» и «Били оргони» под диригентску палічку Мариї Закалюк, а танечна секција одтанцовала «Руски танци» под водзенъом Татјани Алерич. КД Русинох зоз Винковцох под руководзенъом Зорана Циковца виведло писні «Ой машачку, мешачочку», «А за нашим селом» и «Пада диждж». Дружтво Руснацох Цвелферії зоз Райового Села представело ше зоз тамбуровим оркестром хтори одграл и одшпивал писні «А я така чарна» и «Блукал я уж велі роки». Домашне КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох представело ше зоз вибором писньох «Америцки мен» и «Ганічко душичко» у виводзеню Хлопскей шпивацкей групи и танцами «Петровски танцоше нялкоше» и «Рускима пастирским танцами» у хореографії Звонка Костелника. Дружтво Руснацох РГ «Руснак» зоз Петровцох

представело ше зоз шпиванками «Ша ми тадзи преходзели» и «Бетяр дзивочка».

Медзи госцюцима культурнима дружтвами наступели представителе Мадярох Вуковарско-сримскей жупаниї чийо Здружене за пестоване култури мадярскей националней меншини виведло два танци «Сезеки» и «Саркози». Винковске здружене «Етно голулица» виведло горватски народни танци винковского краю.

Як окремини госци представели ше нам челени КУД «Петро Кузмяк» зоз Нового Орахова хтори виведли венчик народних шпиванкох и танцох бачванских Руснацох.

Централна манифестација култури закончила зоз попладньову програму хтора тирвала вецей як три години и була виведзена пред числену публику. Наздаваме ше же ше увидзиме и нароч, на 44. Петровским дзвонку.

**Вера Павлович**



**Женска шпивацка група КУД «Яким Говля» Миклошевци**



**КД «Етно голулица» Винковци**



**Хлопска шпивацка група КУД «Яким Гарди» Петровци**



**Танечна секција КУД «Яким Гарди» Петровци**



**КУД Руснацох Винковци**



**КУД «Рускиня и Руснак» Загреб**



**КУД ПГЖ «Рушняк» Риека**



**КУД «Петро Кузмяк» Нове Орахово**

## ПОДОБОВА КОЛОНИЯ ГОРВАТСКОГО ПРИМОРЯ И ЛИБУРНИЙСКОГО КРАЮ

**К**ультурне дружтво Руснацох и Українцох Приморско-горанскей жупанії «Рушняк», 21. мая того року організовало Подобову колонию Горватского приморья и либурнийского краю. Колония финансино потримана з боку Совету за национални меншини РГ и Приморско-горанскей жупанії.

Колония отримана у Матульох, а на колонії ше нашли маляре, члени КД Рушняк и члени Подобовой работні зоз Риєки. Поволани ище два подобово дружтва зоз Матульох и Опатії хтори ше, нажал, не одволяли.

У роботи ше хасновали три звичайни малярски техніки: пастел, акварел и акрил. Єдна авторка вибрала цікаву техніку акварелу зоз палічками цо барз ефектне. Теми були шлебодни.



У прекрасним будинку полному квеца маляре успішно робели, пробовали нови техніки на форматі 50x70 см. Було плановане и додзельоване трох наградох за найуспішнейши малюнки, але по законченю одлучене же би шицки медзи собу подзелели награди.

Наградзени малярки Милица Спинчич и Мирта Блажевич, члени Подобовой секції КД «Рушняк», а члени подобовой работні зоз Риєки Вера Живич и Николина Велнич тиж так достали награди. Милица Спинчич, малярка зоз походженьом з України, народзена Почуча, намальовала аж штири малюнки, та бизовно перша награда сцигла до правих рукох.

Роботи були виложени цekom двох тижньох у Матки пенсионерох ПГЖ у Риєки.

**Владимир Провчи**



## ЛИТЕРАТУРНО-МУЗИЧНИ ВЕЧАР НА ПЕТРОВСКИМ ДЗВОНЕ

**И** на тогорочним «Петровским дзвоне» вечарша суботова програма була пошвечена рускей литературней творчосци и визначованю рочніцох. Тогорочни Дзвон бул у знаку визначованя трох рочніцох. Председателька Союзу Русиных РГ пречитала кратки реферат з нагоди 180. рочніци присельованя Руснацох до Петровцох, петровски парох Владимир Седлак, пречиатал реферат о 180. рочніци снованя першей грекокатолицкей парохії у Петровцох, а Вера Павлович, главна и овдичательна редакторка Новей думки и информованя у Союзу Русиных РГ, пречитала реферат о 45. рочніци друкованя нашеш Новей думки.

Водительки и модераторки литера-



**Председателька Союзу Русиных РГ  
Дубравка Рашлянин**

турно-музичней часци були нашо поетеси Агнетка Костелник Балатинац и Любица Гаргай. Вони два представляли творчосц наших поетох, а попри



**Поетове на литературним вечару**

їх власних писньох свойо стихи публики пречитали и Звонимир Барна, Владимир Провчи, Томислав Мишир, паноец Михайло Гарди и Мария Папуга. З нагоди визначованя 80 роки од шмерци нашого значного поети Осифа Костелника його писні пречитал Томислав Рац, а КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковару наступело зоз вецей музичними точками зоз своего широкого и удатного репертоару. Бул то добре нащивени и инспиративни литературни вечар.

**Вера Павлович**



**КУД «Осиф Костелник»**



**Любица Гаргай и Агнетка  
Костелник Балатинац**

## НАСТУП МИКЛОШЕВЧАНЬОХ НА КОНЦЕРТУ „ВЕНЕРОХ“

**В** недзелю вечар, 5. юния, неодлуга после наступу на „Петровским дзвону“ члени старшей танечней групи Културно-уметніцкого дружтва „Яким Говля“ з Миклошевцох мали ище єден наступ. У Спортскей дворани у Борове бул отримани рочни концерт танечней групи „Венера“ зоз Вуковару на котрим ше, попри домашніх и других госцох, представели и миклошевски танечніки.

Нашей публики „Венери“ познати зоз числених наступох на манифестацийох у Петровцох и Миклошевцох, дзе прицаговали увагу зоз атрактивни-



ма танцами у сучасним стилу з елементами култури рижних народох. Означуюци 23 роки иснованя групи,

домашні ше представели публики зоз богату програму. У широкей палети танцох у рижних стилох нашли ше и огньови французки кан-кан, горватски ліндью, мадярски чардаш, українски, гречески, цигански, кавбойски и велі други танци. У такей рижнородней маси танцох добре ше знашли и Миклошевчане котри ше представели зоз танцом „Квети Верховини“ под руководзеньом Виолети Гирйовати. Було то за наших танечнікох прекрасне искусство котре их спонукло на дальше усовершенане.

**Леся Мудри**

## ТРЕЦИ МОДУЛ ЕДУКАЦІЇ У РАМИКОХ ПРОЄКТУ СНОВАННЯ ІНТЕРКУЛТУРНЕЙ ШКОЛИ „ДУНАЙ“ У ВУКОВАРЕ

Отримани треци модул едукації „Моцненє капацитетох наставнікох, вихователюх и фахових сотрудікох за роботу у мультикультурних заєдніцох“. Як и предходни два, треци модул тиж так отримани през два дні. Першого дня преподаваня и роботні тримала психотерапеуткиня, психологиня и супервизорка Ясенка Преград, а другого дня социялна психологиня Динка Чоркало Бирушки. Першого дня семинар бул на тему розвитку релацийских компетентносцох у роботі зоз школярами и родичами. Другого дня семинар ше одношел на идентитет, предрозсудки и толеранцию. Обидва дні започали зоз рефлексиями наученого у перших двох модулох. Учителе, педагогове и вихователе зоз преподавачами коментаровали о тим чи дацо применели у класи и живоце. Учителе наводзели приклади успишно применених роботнюх у своєї класи. Велі ше зложили же на иншаки способ приступаю гу ришованю зраженюх (як у зборніци, так и приватно) од кеди познаю тот концепт приступаня проблему през свидомсц о рижних ровнопраносцох у одношеньох и одвичательносци за справованє. Тиж так, даєдни учителе отримали роботні на хторих зоз школярами бешедовали о предрозсудкох котри маме спрам других. Ясенка Преград бешедовала о новим приступу школяром и прецо „авторитет и норми“ вецей не таки ефикасни у класи як успоставяне одношеньох зоз школярами. Преград хаснує термин „релайска компетентносц“ и гвари же то учительом вецей потребне як добри комуникацийни способносци. У одношеньох и комуникації часто значнейше „як“ комуникуєме од того „цо“ комуникуєме. Єдно виречене над котрим ше человек може задумац гла-

ши: „Можебуц маш право, але тон з котрим то вигваряш, ніяк ми не гутори же маш право.“ През запровадзене одношенє, дзе учитель и школяр знаю же су одвичательни за своєю справованє, може присц до сотрудніцтва. Преград наводзи же „запровадзованє одношеня процес, а не збуванє“ и прето ришенє не дораз обачліве. Тиж так, гвари же потребне „стануц до цудзих ципелох“. То би значело же би перши крочай требал буц похопйованє котру то потребу други бок жада задоволиц, а вец крочиц гу ришеню. Теорию подкрипела зоз веліма прикладами зоз живота. Интересантни приклад зоз Данскей дзе учитель одредзени час (пол годзини, лебо вецей) кажде полроче укладаю до индивидуальной бешеди зоз каждим школяром окреме. Даєдним школяром то велька нагода же би „виражели себе, а учительом же би указали кельо им кажди школяр значни“. Преград кладзе наглашку на активне слуханє другого и гвари же нам то тото цо нам часто хиби. Активно слухац другого значи „зрозумиц цо други бок сце повесц; як ше други бок чувствує; и так указац почитованє и миру заєдніцкого ришованя проблему“. За шицких котри маю жаданє вецей пречитац о тих темох, Преград совитує кніжки данского психолога Єспера Юла (Jesper Juul). Другого дня, после рефлексийох о наученє и примененим у класи, социялна психологиня Динка Чоркало Бирушки семинар започала зоз малим тестом о тим цо людзе знаю, а цо не о предрозсудкох. Даскельо интересантни факти котри вигледоваче зоз цалого швета през вигледованя дознали то: кед человек дума предрозсудково, таки думки не треба поцискавац, але их треба заменїц зоз позитивними сликами членох других групох

о котрих дума предрозсудково; векшина лєм дума же не ма предрозсудки, але и тоті котри то думаю заш лєм дискриминую; предрозсудки уплівую на способ роздумованя, а гевто цо не добре то кед стереотипи почню управяц зоз нашим справованьом; особа котра барз обтерхована зоз предрозсудками не дава нагоду другому и не намага ше зрозумиц и упознац другого и розличного. Вигледованє зоз 2009. року указало же 43% гражданох Горватскей дума же проблем дискриминації (чи расней, вирскей, национальной, полней...) подеднак значни як и шицки други проблеми у нашей держави. Особа котра розуми як ше дискриминовани чувствує, указує меншу шансу же будзе дискриминовац. Чоркало Бирушки гвари же у роботі и бешеди о розличносцох учитель не муши нужно наглашовац у чим зме розлични, але може почац з тим у чим зме подобни и цо нас повязує. Исную роботні за дзеци дзе ше их кладзе до улогох тих котри „виключени“ и до улогох тих котри „виключую“ другого и иншакого. Так дзецко може роздумовац о чувствох „обидвох бокох“. Того дня на семинару даєдни учителе гварели же през роботні дознали дацо нове о себе. Людске справованє зложени процес котри завиши од веліх факторох. Человек през одношеня зоз другима упознава другого, але швеліак же упознава и себе.

На концу ше шицки зложили же нам жаль же закончел и треци модул едукації, але зме щешліви бо зме досц чули, научели и дожили. Єдна учителька гварела же думала же на своєю 42 роки будзе „кралїца“ своїх ділох зоз минималними гришками, але человек учи док є живи. Шицки ше вшеліме штвартому модулу!

Мануела Дудаш



# POZNATI RUSINI: ANDY WARHOL

**A**nalizirajući podrijetlo prezimena, netko je otprilike rekao: u velikom broju prezimena nalazimo korijene rusinskih riječi, dakle, sva prezimena u svijetu su rusinska.

Rusini su razasuti po cijelom svijetu. Manje ili više poznati, jedni su „preokrenuli svijet“, drugi samozatajno žive na ovom planetu.

Jedan od poznatih Rusina bio je grafičar, ilustrator, filmski umjetnik, pisac, dizajner, fotograf, performer, slikar, otac pop-arta, ... kontroverzni umjetnik Andy Warhol.

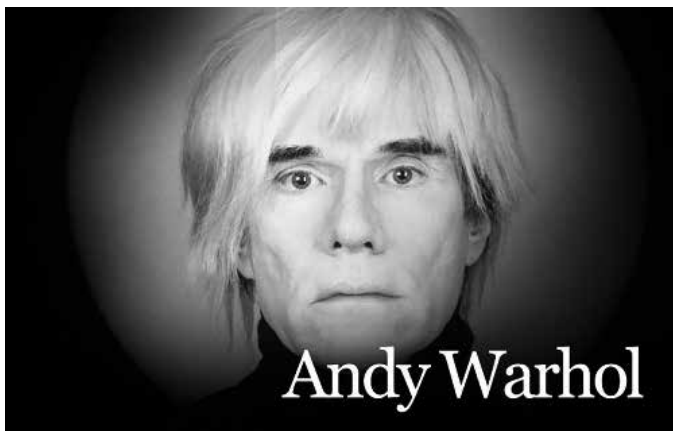
## Podrijetlo

Roditelji su Lemki, iz mjesta Miko, danas Mikova u sjeveroistočnoj Slovačkoj, koja je u vrijeme njihovog rođenja pripadala Austro-Ugarskoj.

Majka, Julia Justina Zavacka (Miko, 1892. – Pittsburgh, 1972.), bila je umjetnički nadarena duša. Voljela je pjevati tradicionalne rusinske pjesme, crtati, posebno anđele i mačke, bojala je tradicionalne pisanice, izrađivala cvijeće od krep papira (i time pomagala prehranjivati obitelj). Kasnije je ilustrirala knjige (Hoby Cats). Andy je o majci načinio crno-bijeli crtani film u trajanju 66 minuta. Julia se 1909. u Mikovi vjenčala s Ondrejem Varholom. Vjerojatno 1913., Ondrej odlazi trbuhom za kruhom u SAD. Julija ostaje s roditeljima u Mikovi. Kada su oni umrli, pridružuje se mužu (1921.). Nastanjuju se u Pittsburghu u Pennsylvaniji. Žive u etničkoj istočnoeuropskoj enklavi, seleći se više puta. Obitelj je skromna, ne živi lagodno. Otac je fizički radnik u čeličani, majka se bavi ručnim radom i tako omogućuju život trojici sinova: Pavelu (1922.), Johnu (1925.) i Andrewu (1927.). Jedan je sin umro još za vrijeme boravka u Mikovi. Varholovi su održavali kulturu i baštinu zavičaja. Bili su pobožni grkokatolici, redovito su polazili nedjeljnu svetu misu u crkvi svetog Ivana Zlatoustog.

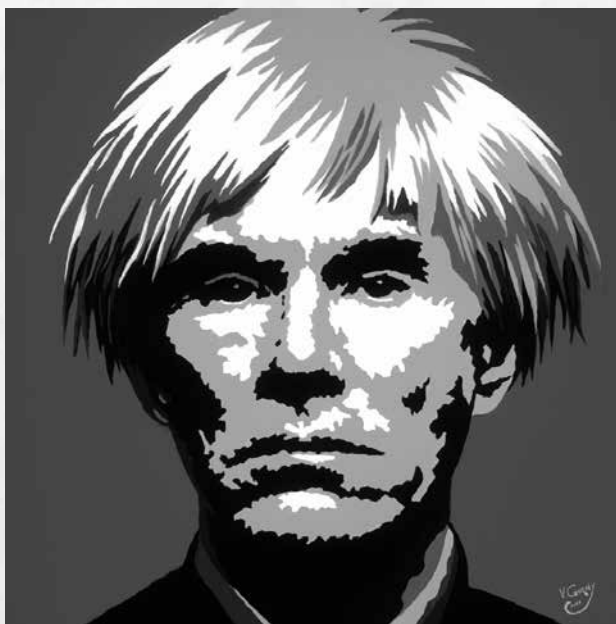
## Prvih dvadeset godina

Andrew Warhola rođen je 6. kolovoza 1928. u Pittsburghu. Živahan i znatiželjan dječčić, sa



šest godina počinje se zanimati za filmske zvijezde i skuplja njihove fotografije. Bio je to svijet sasvim drukčiji od onoga u domu Varholovih u siromašnoj gradskoj četvrti.

U osmoj godini obolijeva. Kao posljedica šarlaha, nekontrolirano mu se grče mišići i pokreću udovi, tako da je neko vrijeme bio prikovan uz krevet. Javlja se strah od bolesti i od liječnika koji će ga pratiti cijeli život. Obitelj mu čita stripove, Andrew sluša radio, i dalje skuplja slike filmskih zvijezda. Vrijeme krati crtajući krajolike i portrete, praveći kolaže od isječaka starih novina. Prve sate crtanja daje mu majka, i sama vješta umjetnica. Budući umjetnik već tada počinje pronalaziti pomalo neobične motive za svoje crtanje: upaljene svjetiljke, privjeske, kutije cigareta. Njegov svijet se počeo oblikovati. Nastaje Andrewov prepoznatljiv „potpis na sliku“.



Kada je imao devet godina, majka mu daruje kameru. Andrew sam razvija filmove u improviziranoj tamnoj komori u podrumu.

Kada je imao četrnaest godina, umire otac Ondrej. Andrew je bio toliko uznemiren da nije mogao na očevu sahranu, već se skrio pod svoju postelju. Oporučno je otac svu svoju ušteđevinu ostavio za Andrewovo obrazovanje. S četrnaest godina Andrew zna i osjeća da je umjetnost jedino područje kojemu se

želi posvetiti. Uz redovito školovanje, polazi tečajeve u Carnegie Institute i uči osnove komercijalne grafike i ilustracije. Jedan je od najtalentiranijih učenika u skupini. Studirao je i povijest umjetnosti, sociologiju i psihologiju. Zatvoren, ne može uspostaviti kontakt s vršnjacima, ni s nastavnicima.

Ipak je uspješan. Bio je umjetnički direktor studentskog umjetničkog časopisa *Cano* i njegov ilustrator. Smatra se da su ilustracije objavljene 1948. i 1949., prva dva Warholova objavljena rada.

1949. Andrew Warhola završava studij dizajna, seli u New York. Svom žestinom nastoji se uključiti u umjetničku sredinu grada. Radi kao komercijalni umjetnik: prvo radi stvarajući oglase, reklame u novinama, uređuje izloge, ilustrator je u časopisima (*Vogue*, *Harper's Bazaar*). Dekoraterski rad dopunjuje apsurdnim uradcima – izrađuje neobične modele ci-

pela, ukrašava ih zlatnim listićima u obliku cvijeća. Sve su to ozbiljni poslovi. U drugoj polovini pedesetih godina javlja se na zajedničkim izložbama, no bezuspješno. Warhol u tom vremenu odbacuje a s kraja amerikaniziranog prezimena i mijenja ga u Warhol.

U to vrijeme za magazin *Glamo-ur* piše prvi članak u kojemu je proročka rečenica: „Uspjeh je posao u New Yorku“. Nije bilo nimalo lako, ali Warhol je uspio: ostvarivao je poslove i zaradivao, bavio se umjetnošću kojom je cijeli svijet vukao za nos, dokazao da u Americi može uspjeti svatko, bez obzira na podrijetlo, rasu, politička uvjerenja, imovinski status.

Blaženka Homa Budimčić

## ЯКИМ ГАРДИ И ВЛАДИМИР КОСТЕЛНИК – ПАМ'ЯТКА И ПОДЗЕКОВНОСЦ

**Д**воє Петровчанє, Яким Гарди и Владимир Костелник, задуже-ли нас кажди на свой способ и заслужели же бизме о нїх написали даскельо слова. Нажаль, Яким Гарди умар барз вчас, мал лєм осемнац роки, та ше о його живоце не зна вельо. Зоз другого боку, Владимир Костелник єден од визначних авторох котри писали на руским язичу и ма вельку учасц у твореню литератури на руским язичу.

### Яким Гарди



Бул то май 1944. року кед ше млади осемнацрочни Петровчань, Яким Гарди, прияввел до народноошлебодительней войски. За собу охабел родни валал, мацер и свою любов, танец и писню, и рушел по партизанских дражкох до славонских єдинкох НОБ-и. „А партизанска дражка водзела зоз центру валала коло нешкайшого Дома культури, спуцаючи ше коло Амфитеатру и предлужуюци по Монаровей улїчки гу дакедишньому Сопковому, тераз Салаковому салашу, а вец далей преїг польох, винїцох, овоцнїкох, плодних оранїнох Бардиндолу, та Исового леса, преходзаци ричу Вуку и єї ручаї, аж до Паучя на Дилу, места зазберованя партизанох у восточней Славонїї.” (Гудак, Штефан: *Петровци: 85 роки културно-просвитней и уметнїцкей роботи*, КУД „Яким Гарди”, Петровци, 2004., 289. бок.) Нажаль, по тей дражки млади Яким Гарди вецей ше не врацел. Лєм штири мешаци познейше, медзи 12. и 13. септембром, у борбох за ошлебодзене Пакрацу, тот млади живот ше загашел. Але вон ше нїгда не забудзе, бо

його парняки зоз войни з його меном овинчали петровске културно-просвитне дружтво 1950. року. Слика зоз танечнїками шведочи о успишной роботї КПД.

льопривредни роботнїки на маєтку велькомаєтнїка Гидекутия и мали тройо дзеци.” (Гудак, Штефан: *Петровци: 85 роки културно-просвитней и уметнїцкей роботи*, КУД „Яким Гарди”,



Петровски танечнїки на „Петровским дзвоне 1978.”

### Владимир Костелник



Владимир Костелник народзени 9. октобра 1930. року у Петровцох. Оцц Михал и мац Веруна „були по-

Петровци, 2004., 297. бок.) Владимир мал младшого брата Михала и шестру Наду. Основну школу, шейсц класи, закончел у Петровцох (1937. – 1943.) и почал робїц як општински писар. После Другей шветовой войни школованє предлужує у Руским Керестуре дзе закончує нїзшу ґимназию (1945. – 1947.). У тим чаше живот страцел його оцц, так же Владимир мушел претаргнуц образованє и старац ше сам о себе. Так робел у редакції новинох „Руске слово” и бул редактор дзецинского часопису „Пионерска заградка” (1946. – 1948.), бул и службеник у тижньових новинох „Глас Славонї” Осїек (1950.), одвичательни редактор тижньових новинох „Вуковарски новини” и „Борово” (1954. – 1956.), тижньових новинох „Винковски новосци” (1958. – 1962.). Од 1964. по 1974. рок Владимир робел як дописователь Радио Загребу и новинар новинох „Вуковарски новини”. Главни и одвичательни редактор часопису „Нова думка” бул од 1971. по 1973. рок, а редактор и новинар у новинох котри видавала РО „Вупик” Вуковар и гонорарни редактор „Новой думки” од 1973. по 1990. рок. Першу литаратурну роботу, дзецинску сказку „Иво и кральовна” обявел



ведно зоз пайташом Крешимиром Зидаричом у часопису „Горватски новини“ (Осиек, 1944.). Свойо роботи обявйовал у „Пионерскей заградки“, „Литературним слове“, у часописох як „Шветлосц“, „Нова думка“, „Народни календар“, „Новосци“, котрому бул и главни и одвичательни редактор (1957. – 1960.).



**Часопис видава Руске слово Нови Сад.**

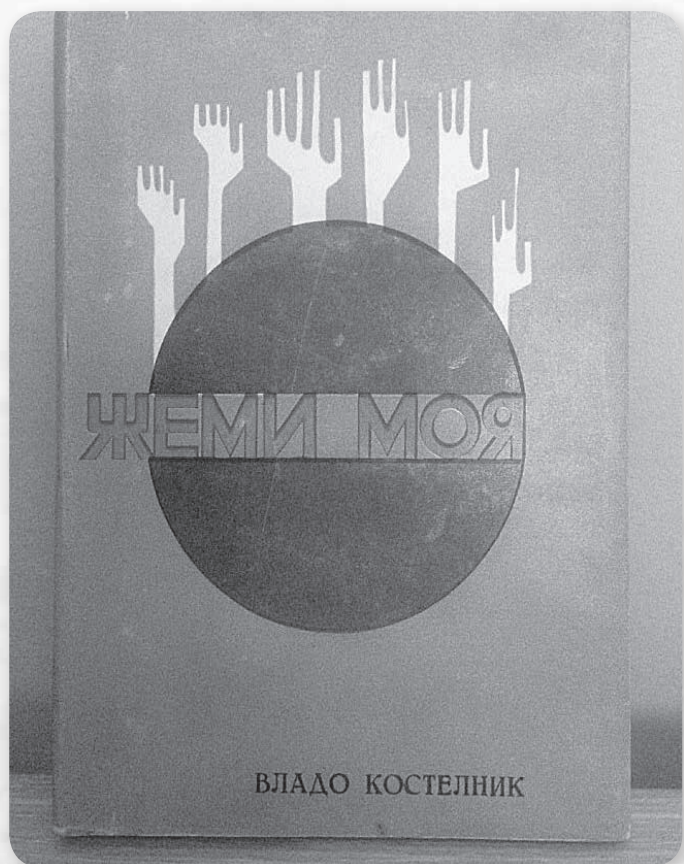
Костелник писал на горватским и руским язикау. Твори му прекладани на сербски, горватски, українски, румунски и словацки язык. „Владо Костелник єден зоз инициаторох формованя Литературней секції при КПД „Яким Гарди“ у Петровцох. Участвує особне у програмох тей секції котри вона організувала у месце и вонка з места. Так у септембре 1967. року В. Костелник и Ш. Гудак участвую на

першим совитованю писательох Славонії у Винковцох на котрим вжали учасц и визначни горватски писателе Драгутин Тадиянович, Мирко Їрсак, Мирослав Мадер, Златко Томчич и други. В. Костелник пречитал роботу о потреби видаваня єдного центрального часописа на горватским язикау на том подручу, а Ш. Гудак у своїм сообщеню упознал присутних зоз литературну творчосцу Руснацох на подручу Восточней Славонії и Заходного Сриму.“ (Гудак, Штефан: *Петровци: 85 роки културно-просвитней и уметницькей роботи*, КУД „Яким Гарди“, Петровци, 2004., 298. бок.) они пробовали презентовац литературу на руским язикау ширшей горватскей явносци. Визначни факт и то же Костелник єден од організаторох снованя Союзу Русинох – Українцох Горватскей и перши председатель того Союзу. Нешка Союз иснує у иншакей форми. Цо ше дотика його литературней діялносци, Владо Костелник за собу охабел вельо и на тим му можеме подзековац. Уж сом дацо гварела о його роботи у новинох, а тераз ше здогаднеме його творох. Найзначнейши твори були му романи „Жеми моя“ и „Бисерни дражки“ котри представляю перши романи написани на руским язикау вообщце.

Вон ше у тих романох враца до прешлосци, до Другей шветовой войны и народноошлєбодительней борби. Описує Дюру Надьмишкового, його фамелию и їх учасц у тей войны. Написал и штири драми: „Зрегочали конї на дворе“, „Шугаю, шугаю пре тебе ме лау“, „Ей, пада, пада росичка“ и „Поме до партизанох“. Написал и хронїку „Под червену заставу“ и даскельо новели на горватским язикау: „Crveni karanfil“, „Praskozorje“, „Radojka“, „Otkaz“, „Graničari“. Романи „Жеми моя“ и „Бисерни дражки“ прекладани на горватски язык. Заступени є у велїх антологийних виданьох, але вибрала сом лем даскелї: „Одгук у ровніни“, зборнїк приповедкох, „Слунечни роки“, зборнїк приповедкох за дзеци, „Там коло Дунаю“, зборнїк приповедкох и велї други. Владимир Костелник умар 2012. року, у своїм 82. року живота, а поховани є на теметове у Руским Керестуре.

За шицко цо охабел за собу, найширше му дзекуєме. Єден є з визначних людзох котри робели на розвиваню руского язика и литератури, але и на презентованю рускей култури ширшей явносци. Костелник зоз литературну творчосцу и мено Якима Гардия, нігда ше не забудзу.

**Андрея Маґоч, проф.**



## СТАРИ ФОТОГРАФІЇ

## КОШЕНЄ ЖИТА



У прешлих часох жито ше не тлачело на полю, а ле кошело ручно. Скорей кошенья мушело ше виплесц порвисла. То ше робело зоз шашу хторого ше жало у рити. Порвисла ше правели под шопу. Забило ше клін и на тим кліну плетло, а могло ше и плесц под пазуху. Виплещени порвисла ше полівало зоз воду же би ше не осушели и пукали, але же би остали жилави. Порвисла ше могло плесц и зоз жита.

Кед пришол час косидби, хлопи кошели жито, жени одберали, а дзеци пресцерали порвисла. Тоти часи я не паметам, але ми о тим бешедовали Наталия и Звонимир Барново. Звонимир шведочи же памета як оцец жито кошел, мац одберала и до снопа складала, а вон пресерал порвисла. Потим мац сноп завязала, зашулькала и так далей. Потим ше правело марадики. До марадика ишли дзевец снопи, три долу, потим два крижом, на ніх ище два крижом, та ище два и еден горе. Були поскладани так же би класки були знука, так кед би було дужджу же би жито не барз змокло, а заш кажди сноп мал досц воздуха.

У тедишніх часох кошело ше и на рису. Тот хто кошел мушел направиц и порвисла и кажди еденасти сноп бул його, а гевти дзешец бул газдово. Марадики стали на полю, а вец ше

жито звожовало на кочу. Коч ше розширел, зняло ше драбинки и шороглі, положело крижни древа, а вец ше кладли вендиговдали же би стануло цо вецей жита на коч и по три, штири шори. Зоз жита ше направело брадло и волало ше трешку. На трешку ше и днями знало чекац. Трешку цагал трактор хтори мал железни колеса. Трактор давал трешки погон преїг длугокого ремня. Трешку положили гу брадлу и до ней руцали снопи зоз брадла. Снопи ше розвязовало, а порвисла чували за ешень, за вязане кукурчанки.

Кед жито прешло през трешку, на еден бок ше оддзельовала плева, на други бок виходзела слама, а на треци жито. Сламу ше складало до брадла. Плеву у зольніцох ношели до плевніка углавним жени. Плевнік бул направени при брадле и то зоз древох хтори були обложени зоз надом. Жито чурело до тканих мехох и вец ше мерало на кантаре.

Тота фотография настала 1963. року и на ней препознати штири особи: перше стої Ганя Буїла, родзена Тот, на кантар нагнути Силво Тот, з руку на твари Мирослав Канюх и хлапец Йовген Канюх. Фотографию дала Наталия Барна, родзена Канюх.

Любица Гаргаї

## Добра питка зоз вишнями

## Материял

## Цесто

- 2 вайца
- 200 гр масци або масла
- 5 ложки цукру
- 5 ложки млека
- 1 ложичка працку за печене
- кус лимуновой скорки
- 500 гр муки
- 1/4 ложички солі

## Фил

- 500 гр нащикани вишні
- 2-3 ложки презли
- 3-4 ложки цукру
- кус ореха (не муши)



1. Добре вимишац масц або масло док не побилі. Додац 2 жовчки, 5 ложки цукру, кус натартей лимуновой скорки, 5 ложки млека, ложичку працку за печене и на концу шніг зоз двох бильцох. До того додавац муку и загнещ цесто хторе не шме биц барз тварде. Цесто подзелиц на два часци и зоз розвалку розогнац два скори спрам велькосци тепши (25x36 цм).

2. Тепшу намастциц зоз масцу и помучиц. Положиц першу часц цеста, кус го поджобац зоз видлічку. Вишні помишац зоз презлами и цукром и поскладац их преїг цеста. Можеце их посипац и зоз млетима орехами кед жадаце. Преїг вишньох положиц другу половку цеста и знова поджобац зоз вилічку.

3. Печиц у рерни зогратей на 200 ступні дас 25 минути, односно покля не поцеловее.

Аж кед ше охладзи питку резац на коцкасти фалатки и посипац ю зоз мелким цукром зоз кус ванилийового цукру. Питка може стац вецей дні и цо длужей стої то є смачнейша. СМАЧНОГО!

Вера Павлович

## ДАКЕДИ БУЛО...

**Д**акеди ше нашо людзе, хтори векшина були парасты и худобно жили, знаходзели на вшеліяки способи же би цо легчайше, а заш лем чесно жили.

Так би даедни з ніх охабяли женски целята цо би ше у їх обисце оцелели же би од ніх одховали млади крави и вец их през векшу часц рока, кед би им хвила дошлебодзела, пуцали на пасовиска през цали дзень же би покарму випродуковану на власней жеми цо вецей зачували за жиму, за тоті дні кед ше крави на пасовиско пуцац не годно.

Други би заш на полю, дзе була подводна жем и блізко при потоку, садзели заградки и у ніх желеняву, грацок, цибулю, кромплі и шицко тото виношели на пияц и предавали. Було и таких цо мали насадзено вшеліякей овоцы хтору, кед би узрела, оберали, з ню полнели кошари, хтори кладли до древно-го коча на груби слой слами и таке вец превожели на пияц до городу або на пустари, дзе жило вельо людзох зоз ище вецей дзецми, и там би тото шицко швидко попредали. Овоц хтора остала дома, бо не мала квалитету за предай и тоту хтору би не засцигли попредац, домашні зазберовали и зоз ней пекли смачну паленку, хтору ше теди могло предац през цали рок.

У єдней фамеліі жило ше и робело на тот способ же хлоп рано ставал и ишол на польо, як на свойо, так и на цудзи поля дзе го волали же би им поорал, пошал и инше поробел, цо кому требало, док би за тот час його супруга повируцовала гной спод статку, подоела крави, пуцела крави на пасовиско и так би ей прешол дзень.

Кед ше у валалє зявели перши трактори єй муж, тераз уж у старших рокох, гварел же то уж не за нього же би крачал по полю за коньми и же надумал предац коні и купиц трактор, та же вец будзе робиц тото исте на шедзаци на трактору. Порадзене було пошвидко и поробене.

Предлужел вон так орац, шац и шицко друге робиц зоз трактором. Зоз трактором вон роботу вельо швидше поробел як зоз коньми, але го трактор баржей од коньох вицерпйовал, та ше частейше мушел одпочивац, а одпочивок му найбаржей одвитовал при полному погаріку добрей паленки.

Понеже знал же у кого єст добрей паленки, а ноги му були поцерпнути од целодньового шедзена на трактору, шеднул на трактор и одвезол ше до дакус дальшого сушеда ошвижиц ше зоз добру паленку за хтору гварел же го од ней ані глава не болі як од дзепоедних других.

Вошол би вон так до того сушеда и, з намиру же не будзе длуго, зохабел трактор же би на драже гурчал.

Сушед бул дома и нікадзи не понаглял. Шедли вони, сушед му улял перши погарік.

Бешедовали вони так о прешлих часох. Пияк бул и у Другей шветовой войны, та кед перши погарік поцагнул други, други поволац треци, язик ше теди найлепше ошмелел и розвязал, та там було и приповедки о войны,

о хторей би хто зна по хтори раз приповедал попри штвартому, пиятому погаріку.

Док бул младши и док орал на коньох, коні би випрагал, а вец би ишол коштовац паленку.

Тераз, понеже бул старши и ноги го болели, вон надумал же го трактор одвеже там дзе надумал, але не думал и на тото же го тот исти трактор зрадзи зоз своїм гурчаньом на драже пред обисцом дзе ше вон одпочивал попри хто зна хторого погаріка смачней паленки.

Кед раз лем би ше нараз зачул лопот капурки и пес би почал брехац, и док газда подумал же хто то там и же би висц опатриц цо ше там збува, приклетни дзвери би ше нагло отворели и на ніх ше нараз створела пиякова жена.

Як дзвери отворела, так одразу зврещала: «Га, ту ши пияніцо!»

На тото же газда обисца барз злєкнул же такой станул зоз гокли и почал ше поцаговац же би го вона, така нагнівана, не нападла, а вона така нагнівана и гласна у кричаню ані не патрела на газду обисца, ані на свойого мужа хторого наволала за пияніцу. Стрегла з очми лем по столє дзе знала же би ше требал находзиц погарік зоз паленку. Кед го вжала до рук газда обисца ше стресол, бо думал же го вона зоз нїм облєє, медзитим вона го одразу до себе виляла, а потим ознова скричала на мужа: «Дому пияніцо».

Вон ше нагло позберал, станул, вишол на драгу, шеднул на трактор и рушел дому. Вона дрингала за нїм грожацци му з руку.

Од теди та шицко покля обидвойо не помарли, кед би дараз и кричала пре дацо на нашей капурки, ми дома зме ше вше слатко нашмеяли зоз коментаром же єй чловека у нас тераз нет, та ше прето тераз ані вона не окрипи зоз нашу смачну паленку.

### ДАКЕДИ БУЛО...

Хто ходзи порядне до церкви бизовно же зна казань о талантох цо ю паноцец наказує каждого року кед на ню придзе шор.

Вона не лем казань зоз церкви, вона ше може стретнуц и у каждодньовим живоце.

Жили так раз у єдним валалє двоє братняци хтори, сцели-чи не сцели, вше якошк єден од другого завишели, мушели ше стретац и комуниковац.

Осиф, понеже му оец умар ище док бул легиньчок, а старши шестри ше поодавали, остал сам зоз мацеру, та ше млади, чим на-полнел осемнац роки, надумал и сам оженіц. Млода мала лем шеснац роки. Побрали ше вони так. О рок ту ше нашло и дзєцко, їх дзи-вочка Марча.

Їх щєцу не було би конца, з оглядом же Осиф шицко могол и знал, кед би ше нагло и несподзивано не похорела його жена Ганча, та неодлуга и умарла.

Осиф уж на дваецц два роки бул гдовец з малим дзєцком. Вон на тото не патрел трагічно и неодлуга ше ознова оженел и преширйовал фамелию, обраблял жем, садзел капусту, ховал пчоли.

На шицко тото з далека и спод ока патрел Осифов дальши братняк Михал, же як то шицко Осифови идзе од руки, просто пукал од зависци, але тому не могол стануц на конец. Вжиме кед вонка було жимно и шицко було под шнігом завяте, ані теди Осиф не геверовал. Теди вон у прикльєце пошивал вешені при ораню потаргани штверци, же би були порихтани за ярні роботи з коньми.

Єдней жимскей суботи поцме, кед Осиф закончел з пошиваньом штверцох, надумал ище пойсц ше до байбера обривци. То ше дакеди хлопци не бритвели сами як тераз, але то робели байбере. Байбером ше теди ані не плацело як ше цо то тераз роби, але ше го плацело подобне як цо и паноца и дзияка, зоз житом, кукуруцу або иншим по догварки на рочним уровню.

Так Осиф, понеже сцел закончц зоз пошиваньом штверцох, на концу ше обавал же чи тераз пре тото не запожні до байбера. Але мал щєсца, бо кед сцигол до байбера його братняк бул на виберкох бо го байбер праве обривтел, але на шоре було ище даскельо хлопох, та аж вец бул на шоре Осиф.

Михал, кед видзел же Осиф праве вошол нука зоз цмоти, а вон праве вошол до цмоти, надумал же як би то було у тей цмоти пре власну зависц спрам Осифа дочекац го и вимсциц ше му, гоч аж не знал ані прецо.

Надумане и витворел так же вошол до першей крижней улічки и чекал. Кед чул глас крочайох у древних папучох, знал же то идзе Осиф. Истей жвильки зоз себе зруцел чежку бунду справену зоз неоштриганей овчей скоры, хтору Сербии волали опакля. Кед ше Осиф прибіжлел, Михал вишол спред нього и тоту чежку бунду руцел му на главу. Несподзивани Осиф у шліскацих древанкох такой спаднул на зоз цєглох поскладану дражку. Михал го такой потим почал биц преїг бунди по глави.

Понеже Осиф пре жиму тримал руки у кишенкох, а у кишенки му од пошиваня штверцох случайно остало шидло, вон зоз тим шидлом преджобнул и свою кишенку и бунду и того цо лежал на нїм и бунди.

Кед тот цо лежал на Осифови и бунди почувствовац же є зоз чимшик оштрим наджобнути, зійойчал, нагло скочел и зоз бунду ше нагло страцел у цмей улічки.

Осиф станул, у шнігу глібоко пренашол свойо древянки и пришол дому. Дома о тим у обисцу приповедали даскельо дні, док ше не збуло инше нове, а о тим ше поступне и не забуло.

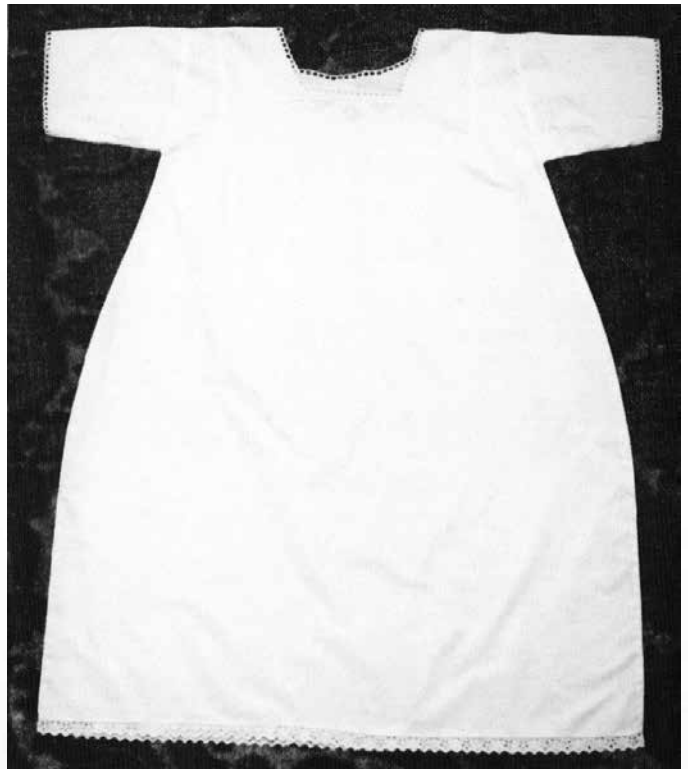
Осиф би нірда ані не дознал хто го то там вноци з бунду на жем зруцел кед би ше о тим пред нїм братняк Михал не похвалел зоз словами: «Є брате мой, у мнє горела велька зависц спрам тебе, та же бим ю загашел, надумал сом це там у цмоти престрашиц, а ти мнє престрашел зоз оштрим шидлом, пре хторе сом мушел и до дохтора исц и прележац цалу жиму.»

Желько Гаргаї

# ЧАСЦИ ЖЕНСКОГО НАРОДНОГО ОБЛЕЧИВА ОД 1950-ИХ РОКОХ ПО НЄШКА

## Сподні часци народного облєчива - сподні шмати: Кошуля

**К**ошуля зошита з бѣлого памучного платна, у преш-лосци з домашнього конопового платна. Длуга по полвку сцегна, кратких рукавох хтори досягую по полвку часци над локцом. Вирез коло шиї ширши, овални або штриуглови, часто прикрашени зоз шлингами и билу вишивку як и рубец рукавох. Так прикрашени вирез звичайно стирчи спод горней блузни як прикраска. Кошуля А крою, зоз скратима рукавами, а єй основна ширина як єдна ширина платна. На преднім боку, од рубца на плєцу гу першом находза ше два ушити часци платна. Скорей, кед ширина домашнього платна була ведно коло 40 цм, на боку, под плєцовим вирезом ше докладал клїнок, хтори ше ширел гу долньому рубцу. Зоз тим ше доставало преширене. У часци пасу клїнок бул зранцани и провадзел основну характеристику цалого народного облєчива - же би долня часц цела була ширша.



## Кратка подсукня - подолок

**З**оз бѣлого памучного платна. Тота мала подсукня ше ноши при целу, а преиґ кошулі и длуга є по колена. У горней часци провадзи линию цела, а коло долнього рубца пришити калнер длужини коло 20 цм на чиїм долнім концу ширша пантліка з билу вишивку (позаментария). Калнер составени зоз трох ширинох платна. Тота подсукня ма уски пас, вяже ше коло пасу з длугима памучними пантліками. За святочне народне облєчиво є обовязно накрохмалена.



## Длуги подсукні - сподні сукні

**Є**ст их три. Длуги подсукні тиж так шити з бѣлого памучного платна. По длужини су дакус кратши як горня сукня. Подсукні зоз своїм кроєм провадза горню сукню, та ше ранцаю коло пасу, так же на хрибтовой часци, по клуби, фалди ширши, а напредку плїтши. Маю пас широки дас 5 цм. Подсукні, як и горня сукня, на предку не составени по цалей длужини, але ше вяжу зоз памучну пантліку доокола пасу. Правило же друга подсукня (хтора ше ноши на подолок) составена зоз штирох длужинох платна, док остатні два (составени) з пейцох ширинох. По долнім рубцу ше пришива узка пантліка купчей чипки або шлинги. Остатня подсукня (гевта под сукню) муши мац рубец ширини 20-25 цм, и пантліку 3 цм билей вишивки коло рубцу. Подсукні ше обовязно крохмаля.



Виривок зоз кнїжки мр Катарини Радисавлівич «Народне облєчиво бачванско-сримских Руснацох»

(За Нову думку порихтал Звонко Костелник)

# VOLI ME, NE VOLI ME... ZAŠTO?

**Ljubav** je temelj svjetske poezije, klasične i popularne književnosti, klasične i popularne glazbe, filmova i televizijskih sapunica. Njome su se u prošlosti najčešće bavili pjesnici i filozofi. Za Platona je ljubav „ono što čovjek želi a nema“, dok je za Baudelairea ona „potreba pojedinca da pobjegne od sebe“. Ljubav je prisutna u svakodnevnim razgovorima, u medijima, pa i u crnoj kronici. O njoj se raspravlja u najrazličitijim prigodama i jedan je od najčešćih jezičnih pojmova. Sinonimi riječi ljubav nisu brojni i po smislu su prilično različiti te pokazuju velik raspon u snazi osjećaja: od blagog osjećaja koji je usmjeren prema svakom živom biću – humanost, milosrđe, toplina, briga, preko blagog osjećaja za određenu osobu – naklonost, privrženost, privlačnost, pa sve do snažnih osjećaja – strast, obožavanje, zaljubljenost.



Ljubav i međuljudski odnosi oduvijek fasciniraju ljude. Poznato je da nas sretnima čine nama bliski ljudi kojima smo okruženi – prijatelji i obitelj. No, zašto nam je bliskost s drugima uopće važna? U sljedećih nekoliko nastavaka pokušat će se dati odgovor na ovo i druga pitanja vezana uz bliske odnose: zašto nam je važno društvo drugih ljudi, što nas privlači kod drugih, kako nastaju prijateljstva, kako psihologija objašnjava ljubav, koje sve vrste ljubavi postoje, zašto ne vole svi na isti način itd.

## Zašto nam je ljubav toliko važna?

Na to pitanje pokušali su odgovoriti mnogi psiholozi i stručnjaci za brak i intimne odnose. Njihov najčešći zaključak bio je da su ljudima ljubav i bliski odnosi važni jer očekuju da će im oni donijeti najveće zadovoljstvo i sreću. To osobito vrijedi u zapadnim društvima za koje je tipičan individualizam, slabe i površne društvene veze, natjecanje i međusobne usporedbe, što otežava dublje i prisnije odnose. Romantični odnosi pružaju emocionalnu toplinu i sigurnost i štite od okruženja koje je nezainteresirano, emocionalno hladno i katkad neprijateljski raspoloženo.

## Određenja ljubavi

Ljubav se shvaća na različite načine, a određenja ljubavi mijenjala su se kroz povijest. U staroj Grčkoj i Rimu ljubav je imala dva oblika: „obična“ ljubav ili tjelesno zadovoljstvo te „uzvišena, duhovna, platonska“ ljubav koja je postojala ponajprije između starijeg i mlađeg muškarca. Ljubav i brak nisu bili nužno povezani. U srednjem je vijeku ljubav također odijeljena

od braka te je ograničena na igru aristokracije. U 12. stoljeću u Francuskoj pojavila se udvorna ljubav koju su smislile žene aristokrata. One su njome kratile vrijeme dok su njihovi muževi ratovali. Glavni sudionici u ovom odnosu bili su mladi vitezovi, trubaduri, koji uglavnom pjevaju i raspravljaju o ljubavi i svom divljenju dvorskim damama. Početkom 18. stoljeća događaju se značajne društvene promjene, prva industrijska revolucija, koja donosi i promjene u strukturi obitelji. Javlja se jasna podjela uloga među bračnim partnerima – muž radi izvan kuće i materijalno skrbi za obitelj, dok žena radi u kući, odgaja djecu i ima dužnost pružanja nježnosti mužu. Kao posljedica podjele uloga i različite socijalizacije javlja se i različito shvaćanje ljubavi kod muškaraca i žena. Zbog toga se u braku partneri prilagođavaju potpuno stranoj i različitoj osobi. U 19. i početkom 20. stoljeća u Europi i Sjevernoj Americi javlja se shvaćanje da je romantična ljubav nužna sastavnica braka. Idealno, partneri se traže, slučajno sretnu, među njima se razvije romantična ljubav, postupno ili na prvi pogled, i stupe u brak kako bi mogli uživati u svim oblicima ljubavi.

Ljubav se različito shvaća u različitim kulturama. U zapadnoj kulturi u kojoj dominira individualistički sustav vrijednosti (osobni, individualni ciljevi, interesi i vrijednosti) ljubav se shvaća na prethodno opisan način. U zemljama u kojima je kolektivism dominantna vrijednost (interesi zajednice), na primjer u Indiji, najprije nastaje brak, a tek poslije romantični i intimni odnosi koji se postupno izgrađuju. Udvaranje i natjecanje među udvarcima za mnoge stanovnike Indije bi značilo poniženje. Kod njih obitelj preuzima zadaću traženja i pronalaženja zadovoljavajućeg partnera za sina ili kćer. Različite kulture razlikuju se i po ritualima, pravilima i tabuima udvaranja, vjenčanja, preljuba i raskida veze.



## Potreba za druženjem

Iako svi mi ponekad volimo biti sami, još nam je važnije prisustvo drugih ljudi. Čovjek je društveno biće, genetski predodređen da odrasta i živi u zajednici. Eksperimenti na dojenčadi pokazali su da bebe duže gledaju u papir na kojem su nacrtana dva crna kruga (poput očiju), nego papir na kojem su nacrtana četiri kruga. Kontakti i druženje s drugim ljudima ključni su za zdrav razvoj. Bez toga djeca sve više psihički i tjelesno propadaju. Posljedice dugotrajne izolacije mogu biti vrlo ozbiljne i dovesti do psihičkih poteškoća.

*U sljedećem broju: Psihološka određenja ljubavi*

**Helena Timko, mag. psych.**

# KOMPOSTIRANJE ZBRINJAVANJE ORGANSKOG OTPADA IZ DOMAĆINSTVA

**N**ajveći udio u kućnom otpadu čini organski otpad ili biootpad, u prosjeku 39 %, što znači da se toliki udio smeća može umanjiti u sveukupnoj količini otpada na deponijima. Po samoj definiciji organskog otpada, to je dio otpada koji potječe od živih organizama i zbog toga ima sposobnost razgradnje i mogućnost vraćanja na mjesto gdje je i nastao. To je Zemlja iz koje sve živo i potječe, kako biljke tako i životinje. Upravo ta osobina omogućuje svakom tko živi na planeti Zemlji da reciklira taj dio otpada i vrati ga u prirodni ciklus kruženja ugljika. Upravo tu dolazi do izražaja svaki pojedinac jer svatko od nas može sudjelovati u očuvanju okoliša na posredan i neposredan način tako da reciklira organski otpad tamo gdje i nastaje, u vlastitom domaćinstvu.

Što ubrajamo u organski otpad ili što je to uopće organski otpad?

BIOOTPAD predstavlja kuhinjski otpad (ostaci od pripreme hrane) i vrtni ili zeleni otpad. Kuhinjski otpad: razni ostaci hrane, ostaci voća i povrća, ljuske od jaja, talog kave i sličan otpad. Vrtni ili zeleni otpad: ostatci cvijeća, grana, trave, živice i druge slične ostatke.

Najbolja metoda uklanjanja i ujedno „oplemenjivanja“ tog biootpada je kompostiranje. Kompostiranjem se biološkom razgradnjom u prisustvu zraka stvara kompost, a nusproizvodi su ugljični dioksid, voda i toplina. Kompost se još naziva i humus, a dolazi od latinske riječi *compostium*, što znači gnjivo od biljnog otpada. To je ujedno i najstariji i najprirodniji način recikliranja biootpada, prisutan i primjenjivan još u antičko doba. Kompostirati može svako kućanstvo i to ne samo ono na selu. U gradovima je također moguće odlagati organski otpad, ako komunalno poduzeće prikuplja takvu vrstu otpada.

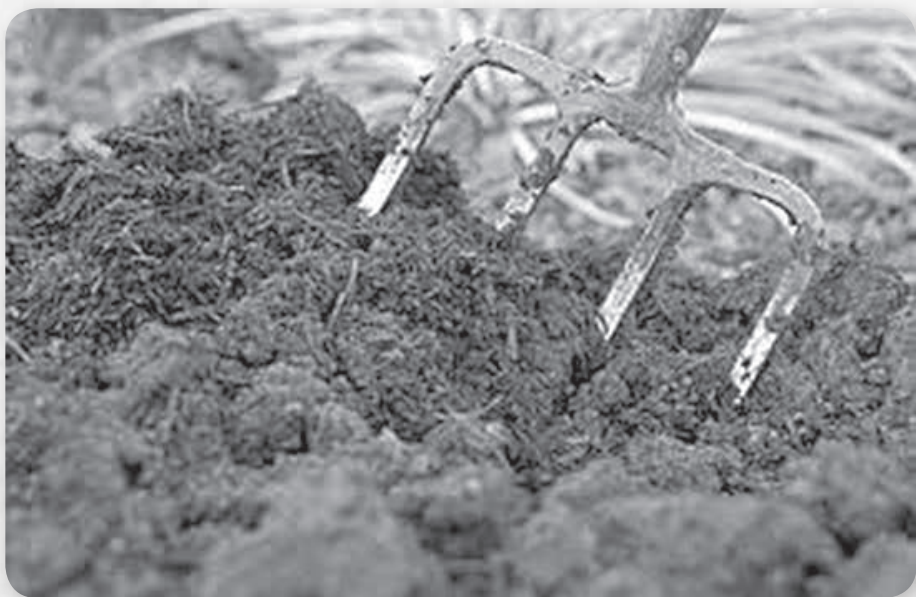
Međutim, čak i ako to nije praksa, moguće je osobno proizvoditi kompost i primjenjivati ga za proizvodnju vlastitog povrća na balkonu ili terasi ili ga poklanjati nekome tko se s time bavi. Najbolje bi bilo u takvim slučajevima obratiti se udrugama ili organizacijama za očuvanje okoliša i informirati se u svojoj sredini kako pomoći u smanjenju udjela organskog otpada na deponijima. Postoje i drugi načini zbrinjavanja



organskog kućnog otpada. Spomenut ćemo tri načina.

Prvi je, i najgori, način kada se biootpad miješa zajedno sa svim ostalim kućnim otpadom i baca na deponije. Na deponijskim se hrpama truljenjem proizvodi plin metan koji u dodiru sa zrakom može izazvati požar ili eksplozije. Osim toga, takva vrsta otpada nepotrebno zauzima prostor i povećava problem prenatrpavanja deponija u Republici Hrvatskoj. Danas je, kada je Republika Hrvatska u sklopu Europske Unije, to neprihvatli-

vo i nizom odredbi i zakonom se potiče reduciranje takve vrste odlaganja biootpada i potiče recikliranje financiranjem. Drugi način odlaganja kućnog otpada zasebno je odvajanje organskog otpada u posebne kontejnere. Za to je potrebna kanta prosječne zapremine 10 L ili veća i nju prazniti u komposter ili kantu smeđe boje svaka 3 dana ili kad se napuni. Često se uz gradske zgrade nalaze i takvi spremnici gdje gradsko komunalno poduzeće odnosi takve kontejnere u gradske kompostane gdje se zbrinjava na pravilan način. Ukoliko te moguće-





sti nema, građani mogu osobno donijeti skupljeni biootpad u kompostanu ili reciklažno dvorište.

Treći način zbrinjavanja organskog ili biootpada je kompostiranje. Biootpad se prikuplja odvojeno i sadržaj kante odlaže se u kompostište ili komposter gdje se za 9 – 12 mjeseci ili brže uz primjenu pospešivača, dobije besplatno odlično organsko gnojivo. Na taj se način ostvaruje ušteda pri kupovini umjetnog gnojiva ili zemlje za cvijeće. Postoje i novije tehnologije kompostiranja, pa čak i specijalni komposter, i brži i efikasniji načini kompostiranja koji zahtijevaju malo ulaganja i znanja, s time da je rezultat puno brži.

Koje su prednosti korištenja komposta u vrtu?

- kompostiranjem biootpada smanjujemo količinu smeća koje se odlaže na deponiju te time pridonosimo rješavanju problema zaštite okoliša Republike Hrvatske
- kompost poboljšava strukturu tla i sprječava njegovo isušivanje
- kompostiranjem uspostavljamo prirodni kružni tok tvari u prirodi
- skupljanjem biootpada, odnosno njegovim odvajanjem od ostalog otpada, smanjujemo onečišćenje podzemlja procjednim vodama s odlagališta, smanjujemo stvaranje stakleničkog plina metana koji doprinosi klimatskim promjenama te ujedno smanjujemo opasnost od požara
- upotrebom komposta izbjegavamo nepotrebnu upotrebu umjetnih gno-

jiva koja smanjuju kvalitetu voda i tla te ugrožavaju zdravlje ljudi, biljaka, životinja

- kompostom dajemo zemlji hranjive sastojke koji su potrebni za rast i razvoj biljaka te održavamo i poboljšavamo plodnost zemlje.
- upotrebom komposta biljke će postati otpornije na nametnike i bolesti jer pretjeranom upotrebom mineralnih gnojiva biljke naglo rastu, pune su vode i osjetljive na oštećenja.

Kompostiranjem štedimo novac jer ne moramo kupovati umjetno gnojivo ili zemlju za cvijeće. Ostali su pozitivni učinci komposta prehrana biljaka, veća prozračnost tla, zadržavanje vode te poticanje rasta korijenastog povrća. Zna li da kompostiranje štedi proizvodnju stakleničkih plinova? Jedna tročlana obitelj može kompostiranjem svog kućnog otpada na godišnjoj razini uštedjeti jednu osminu tone stakleničkih plinova godišnje ili 125 kg.

#### Što kompostirati?

Kompostirati se može sav otpad od čišćenja povrća iz kuhinje, otpad od pljevljenja vrta, rezidbe voćaka, košnje trave, lišće koje otpadne s drveća, božićna drveća, papir poput kutija za jaja, papirnate maramice, kosu, nokte, cvijeće, ljuške jaja, ostaci kruha ili peciva, talog kave, čaja, listovi salate, kelja, ljuške krumpira, ostaci voća i povrća, zemlja iz lončanica za cvijeće, korov, kora, slama, piljevina, manje količine ostataka hrane umotane u kuhinjski papir itd.

Kompostirati ne smijemo: novinski papir i časopise u boji, plastiku, metal, staklo, lijekove, prašinu iz usisavača, pelene, pepeo od ugljena, odjeću, obuću, cigarete, izmeta pasa i mačaka, kosti, meso, masnoće, jela od mesa i ribe, osjemenjeni korov, bolesne biljke, lišće oraha, lakirano ili bojano drvo, otpad koji je bio u dodiru sa naftom, benzinom, uljanim ili zaštitnim bojama i pesticidima, mliječni i tekući ostaci hrane, ulja masti, ambalaža, guma, najlonske vrećice i ostali opasni otpad.

Gdje kompostirati?

Kada jednom donesemo odluku da ćemo kompostirati bez obzira na mjesto gdje živimo jer uviđamo sve brojne beneficije kompostiranja, a i sami želimo doprinijeti očuvanju planeta, moramo naći pogodno mjesto za to.

Kompostiranje na balkonu

Kompostiranje ne mora zauzimati puno mjesta, dovoljan je i jedan kvadratni metar. Kompostere možete napraviti sami ili kupiti gotove. Druga je opcija držati komposter u garaži ili podrumu. Kod kompostiranja na balkonu dovoljna je kanta obujma 20 do 25 L ili veća te malo truda da se pripremi za kompostiranje. Na poklopcu i na stranicama kante izbuše se rupe kako bi u masu u kanti dospio zrak, budući da je to aerobni proces. Na dno kante stavi se sloj kamenčića 5 – 10 cm visine i na njih drvena rešetkasta pregrada. U tu svrhu može poslužiti i podložak od cvijeća s izbušenim rupicama. Ispod kante također se stavlja podložak kako bi skupio tekućinu koja iscuri u tijekom kompostiranja. Ta se tekućina može koristiti razrijeđena s vodom kao tekuće gnojivo za biljke. Uspješno kompostiranje u kanti treba pratiti iste principe kao i kompostiranje vani. Svježiji otpatci iz kuhinje naizmjenično se slažu s drvenastim otpacima poput drvene sječke ili slame ili piljevine. Povremeno se sadržaj kante protrese i gotovi humus odstranjuje se i koristi za sadnju lončanica ili u vrtu.

Ljiljana Kiš



# СЛАДКИ БРИГИ ПЧОЛАРСТВА

**П**чоларство без сумніву єдна од найстарших польоділських діялносцох. Спомина ше у перших писаних памятникох веліх народох, а найстарши мед добри за єдзене пренайдзени у пирамиди Тутанкамона и стари коло 3000 роки. Покля не бул пренайдзени способ добиваня цукру, мед бул єдини сладки продукт за чловека.

Интересантне же пчола єдини инсект котри продукує єдло котре конзумую людзе. Окрем меду хасную ше и воск, прополис, квитков прах, матково млечко, пчолов отров. Але попри тих шицких барз хасновитих продуктох, вельо векша вредносц пчолох як опращквачох. Пчоли опращкую 80% шицких рошлінох. Праве прето, кед би нестали пчоли чловечество би вимарло за штири роки (Алберт Айнштайн). Горватска ше находзи на самим верху у Европи по числу пчоларох, а котре ше каждый рок звекшує. Цо людзох прицагує гу пчолом, у чим тайна пчоларского фаху и яки проблеми пчоларох, опитали зме ше єдному зоз наших пчоларох, Звонкови Мудрого зоз Миклошевцох, иншак по фаху електричара.

Кеди сце ше почали занімац за пчоли и яки були початки роботи?

За пчоли сом ше зацикавел пред шейсцома роками и патрел сом на то як на даяки додаткови заробок. Понеже ше у нашей фамелиї ніхто зоз тим не занімал, починал сом зоз нули, зоз двома кошніцами. Спочатку сом читал литературу, совитовал сом ше

зоз искуснима колеґами. Зоз часом пребудзела ше любов гу пчолом. Кед видзи їх вредну роботу, чловека и сам сце буц вредни. Так сом ше почал помали преширйовац, научел сом технологию и тераз мам коло пейдзешат кошніци.

Як бисце описали роботу зоз пчолами?

Кед чловека люби свою роботу, вец му є не чежка. Пчоларство специфична діялносц, зоз нїм ше можу занімац як стари, так и млади. Але, як и у каждой роботы, и ту потребна пракса. Добре тото же гу пчолом не мушиш ходзиц каждый дзень. Барз значне добре порихтац пчоли за жиму, охабиц им досц меду. Вяри пчолар шорово препатра кошніци, додава кед треба єдзень, води, дава защиту од хоротох и помали ше рихта за першу пашу, баґрен лебо, кед єст, олейов репчень. А през лето почина горуца сезона кед єст найвещей роботы, медзи котрима и наймилша пчоларом, а то фуркане меду.

Як почала тогорочна сезона за наших пчоларох?

Того року вельке число миклошевских польоділцох ше одлучело за хованє олейового репченью. То барз добре за пчоларох прето же ше пчоли на богатей паши можу порихтац за дальшу роботу. Нажаль, пре джджову хвилю того року приход як баґренового меду так и од олейового репченью бул барз подли. През лето главни медонос у наших крайох то слунечнік, на котрим ше обчекує бо-

## Интересантносци зоз швета пчолох

Пчола роботніца у сезони жиє 30-45 дні, а матка и до 7 роки.

У кошніци єдна пчолова заєдніца чишлі 20-80 тисячи пчолох.

Пчола леци до 25 км/г, а збираючи нектар, каждый дзень облєци и до тисяч кветох.

За 1 кг меду пчола муши назбєрац 3 кг нектару.

Мед пчоли медарки єдно од найбезпечнейших єдлох. Векшина опасних бактерийох вообщє не можу прежиц у меду.

Добре заварти, мед ма неогранічени рок тирваня.

гати принос.

Чи вельки укладаня у пчоларстве и чи ше виплаца?

Нешкайше тарговище понука велі рижни алати за пчоларох и тоты роботи котри дараз тирвали даскельо годзини, тераз ше можу обавиц у кратким часу. Спочатку укладаня нєвельки, але кед пчолар планує озбильно робиц и преширйовац ше, вец треба досц уложиц. Перши роки приходи мали лебо аж и ніяки. Понеже ше муши направиц реклама, вельо ше меду и дарує. Окрем того, не мож лєм думац о приходах, але и о пчоли хтора муши мац досц меду и за себе. И за конец, яки бисце совити могли дац купцом и тим котри планує ше почац занімац зоз пчолами.

Совитовал бим куповац мед од малих продукувательох котри вецей тримаю до квалитету. Не треба ше бац куповац уцукровани мед, бо кришталюване природни процес и ніяк не уплївує на квалитет. И кед єст можлївосц, най купую мед розличних файтох. По моїм думаню, лесов мед єден зоз найздравших, гоч купци частейше гледаю баґренов.

У тей кризи посовитовал бим велім же би ше опробовали у пчоларству голем за себе. За початок не треба вельо, але треба мац сцерпеня и досц ше едуковац. И главне, треба любиц пчоли и почитовац їх роботу.



**Звонко Мудри при своїх кошніцох**



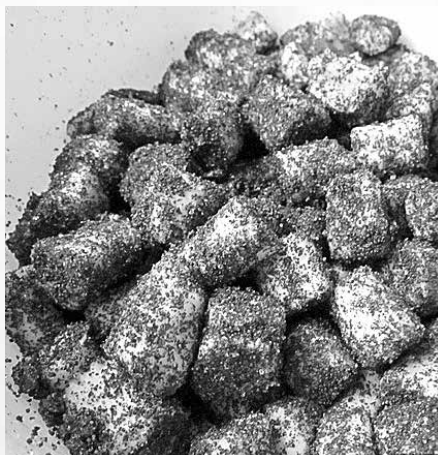
# РУСКИ ТРАДИЦІЙНИ ЄДЛА

**Х**вила нас тей яри цалком несподивала, марец зоз мразами, а май зоз каждодньовим дижджом. Остатніх рокох май мешац бул цепли, та аж и горуци, але того року падало так повесц кажди дзень, та аж и допило. Роботи у польоох и заградох ишли помали и на одніманку бо ше кажди час мушело сцекац од дижджу. По такей хвилі не було легко ані нашим руским здруженьом, а поготов Петровчаньом, бо того року мали аж два манифестації. Була то організація дня националних меншинох ВСЖ, а неолдуга потим організація Петровского дзвону

Но и попри тей ніякей хвилі Петровчаньом ше удало витвориц шицко цо задумали жи би обидва манифестації добре прешли. Дзень националних меншинох у ВСЖ нагода же би шицки меншини представели свой культурни скарб: народне облечиво, видавательство, а насампрез националну кухню. Рада рускей националней меншини ВСЖ зоз Раду рускей националней меншини Општини Богдановци того року дали себе до задачи порихтац стол зоз рускими єдлами, медзи хторима на столе перши бул славни капуцанік, єдно од наших найпознатших єдлох не лем медзи Руснацами, але и медзи припаднікама других народох котри жию коло нас. На векшини манифестаційох Руснаци котри участвовали намагали ше капуцанік представиц як єдно тунє, але барз смачне єдло, цо ше нам и удало, та зоз стола на хторим ше находза єдла капуцанік вше будзе перши розбрани. Єдло котре жени дакеди правели през жиму бо було надосц квашеней капусти, найчастейше пияток бул дзень без мяса кед ше варело цесто, але боме часто бул на мениу и капуцанік у векшим количестве, цо завишело од велькосци фамелиї, же би го було надосц за цали дзень. А боме уж и пред яр же би ше квашена капуста не одруцела. Капуцанік бул и частейше на столе у веліх обисцох бо бул релативно туня пожива, а требало накармиц фамелию котра у дакедишніх часох була числена. Нешка капуцанік, могли бизме повесц, постал руски «бренд», на перши попатрунок єдноставне и тунє єдло зоз муки, води, квасу и квашеней капусти, котре кед ше порихтра будзе удатне и смачне єдло, а у нешкайших часох и

славне. Капуцанік ше затримал през велі роки перебуваня Руснацох на тих просторох и наздаваме ше же ше и затрима ище велі роки.

Надалей, на столе ше находзели и пироги зоз маджуном, цо тиж єдно зоз наших славних єдлох хторе нашо кресцанки рихтаю и преноша з генерации на генерацию. Можебуц су не таки славни як капуцаніки, але су тиж єдно зоз смачних єдлох котри ше у нешкайших часох у наших фамелиюх дакус ридше зявюю на столе, бо за порихтац пироги треба досц часу, док у дакедишніх часох кед у фамелиї жили баба, мац и невеста, вше єдна мала часу порихтац пироги за полудзенок. За порихтац пироги треба загнєсц цесто и розогнац, наскладац маджун або сир, порезац з острошку, зліпиц и увариц, а вец на концу розмишац з отрушинами котри препражени на маслу.



Потим ше на руским столе нашол и белюш, тиж єдно єдноставне, а таке смачне єдло. Дакеди го жени пекли зоз истого цеста цо го замишели за хлеб. Лебо замишели вецей цеста як цо плановали лебо нароком замишели вецей, та кед ше уж топело до пеца за хлеб, най ше упече и белюш. Обичне хлебово цесто розцагнуте, по верху помасцене зоз вимишаним сиром, даскельо вайца и кус шметанки. Бул дакеди як лакотка дзецом, але и старшим, а верце же и нешка не траци на своїм смаку, котри би бул ище упечатлівши кед би ше го пекло у руским пецу, но вшеліак и зоз рерни є барз смачни.

Попри тих, поведзме сланих и ситих єдлох, нашли ше ту и слатки лакотки, а на першим месце то славни череги.

Обиходзаци столи, векшина людзох, припаднікох других народох, при руским столе була зацикавена зоз нашима єдлами, а окреме зоз черегами и кажди хто их вжал лем за покоштовац, врацел ше ище раз. Тота смачна лакотка так повесц лем з обичного цеста, зоз муки, вайцох и вшеліак мушим наглашиц кус паленки, як ми гварели старши анді, без котрей би череги не мали таки красни випатрунок. Нешка су не так часто на столе у наших обисцох бо з німа работа, легчейше у дутяну купиц шкатулу кексох як правиц череги цале дополадня. Дакеди ані єдна свадзба не преходзела без тей лакотки. Приданци – млодова родзина – приходзаци на вечеру до млодия ношели у пасарайтове череги и кладло ше их на стол скорей як ше виношело юшку. У обисцу були тиж як єдна зоз значних лакоткох и не правели ше барз часто бо не були туні за гевтот час.

Розпатраци руски стол, були ту ище и славни рейтеши зоз сиром и яблуками, садланіки, кифлочки. Коло єдла було ту и тканих ручнікох, вишиваня... Руснаци ше наисце того року представели з богатим штандом на котрим указана богата руска кухня, як и богатство ручних роботох. Вшеліак, шицко тото ведно треба зачувац и пренєсц на будуци поколеня. Розумліве, час ноши свойо и вшеліак легчейше пойсц до дутяну лебо сластичарні и купиц готове єдло лебо лакотку. Пицу, гамбургер, хот-дог и подобни єдла вшеліак не мож занєдзбац, поготов при младих, але вшеліак треба зачувац и нашо стари єдла котри зме спомли, а попри ніх ту ище и капуста або парадичова мачанка зоз колбасу, кирвавицу лебо сухим месом, на квасу на грубо, кашу, гомбовци, бухти, садланіки, затрепани галушки и ище велі и велі єдла з давних часох котри и нешка маю свой окремени смак. Тей недзелі Петровчанє свой руски народ достойно представели шицким котри того дня були у Петровцох, як з єдлом так и зоз танцом. И патраци до неба, и хвила того дня патрела на нас, та слунко не допуцело хмаром же би на небе превжали власц и пуцели диждж на Петровчаньох и на тот способ прикрашала красу и богатство культурного скарбу шицких националних меншинох котри жию на подручу ВСЖ.

Томислав Рац

## На здогадоване



## Юлиян Рамач Чамо

(21.12.1963.-24.06.2016.)

Еден з наших найвизначнейших музичарох, композиторох, аранжерох, диригентох, музичних фаховцох Юлиян Рамач народзени 21. децембра 1963. року у Руским Керестуре, дзе ше и несподзивано упокоел вноци 24. юния того року. Його позарядови талант за музику препознал Яким Сивч, так же после музичней основней, початком 80-тих рокох прешлого вику закончел и Штредню музичну школу „Исидор Баїч“ у Новим Садзе, теорийни напрям и инструменти клавири и фагот.

Як абсолютни слухиста, цо велька ридкосц, грал на клавиатурох и гарминики, на шицких тамбурових инструментах, на дуйних, не були му страни ані смиково инструменти и за свойо неполни 53. роки живота за собу зохабел вельке музичне діло и фахову роботу, цо шлебнодно мож поровнац з ділом веліканох рускей музики, як цо спомнути Сивч, браца Тимково, Витомир Бодянец, у дзепоедним их аж и прероснул.

Почал студирац и на Музичней академії у Новим Садзе, але пре вельку ангажованосц у музики, цо почал ище як шредньошколец, кед грал фагот и у Младежским симфонийским оркестру, у рижних оркестрох и групах, Академию не закончел, але то вообщо не заваждало же би зохабел тирваци запаметани шлід у нашеј рускей музики.

У Доме култури, як музични сотрудник почал робіц у новембру 1986. року и того року би ше наполнили 30 роки як були „звязани“ еден з другим, бо, шлебнодно мож повесц – цалосна музична діялносц Дома култури остатні децениї була на Чамових плецох. Руководзел з оркестрами, шпивацкима групама дзехох, младих и старших, соло-шпивачами, писал аранжамани за шпиванки и танци, дириговал з хором, бул корепетитор...

Як цо ношел музичну роботу Дома култури, так остатні даскельо децениї бул водзаца особа у музичним живоце Руснацох на тих просторох и сигурно же вон без нього будзе вельо худобнейши за його вельки талант, оригиналносц и вредну роботу. Окреме нашо музични фестивали, насампредз, „Червена ружа“ и „Ружова заградка“, з хторима ведно роснул и Юлин – як композитор, аранжер, диригент, фахови руководител. Достал и награду Культурно-просвітней заедніци Општини Кула „Зарі култури“, подзековане з нагоди ювлейного Фестивала.

Юлиян Рамач Чамо компоновал коло 40 нови руски шпиванки у народним духу, коло 15 у забавним и коло 45 дзехински, найвещей на тексти своей шестри Меланки и брата Михала, велі подоставали и награди на „Ружи“ и „Заградки“. За нїм числени аранжмани, авторска музика за театрални представи, коло 50 сонг за представи, компоновал и за терас едну нашу оперету, сотрудничовал з нашима редакциями радия и ТВ, з кулску музичну школу, дириговал и з Националним оркестром Руснацох, писал за нього аранжмани... И шицко цо робел, робел з дзеху, вредно, даваюци цалого себе, не шпоруяци ше.

Як позарядови фаховец у музики свойо музичне знане и искусство несечично преносел и на младших, так же вишколовал велі генерациї музичарох, не лем у Керестуре, але и у КУД-ох по местох дзе жию Руснаци. За нашу руску заедніцу у РГ окреме значне доприношене Юлияна Рамача Чами хторе як корепетитор и учитель музичней култури дал у Летних школах хтори організовал Союз Русинох РГ. Окрем сотрудничтва на Летних школах грал и бали хтори традиційно організуе КУД „Осиф Костелник“ у Вуковаре.

Попри тим же бул позарядови музичар, Юлина шицки запаметаю и як барз доброго человека, котри нікому не превредзел и котри за каждого мал сцерпеня, без нервози и дзвиганя гласу, як у роботы з аматерами, так и вообщо. Бул человек доброго, широкого шерца за каждого и будзе барз хибиц не лем своей супруги, двом дзівком, тиж школованим музичарком и жецови, своей најблізшей фамелиї, Дому култури, нашеј музики, але и шицким котри го познали.

Най му будзе вична хвала и слава!

Вера Павлович - жридо Рутенпрес

## ФОДБАЛ

Цо ше дотика стану у ФК „Петровци“ ситуація шлідуєца: сезона закончела 29. мая, остатне змагане одбавене у Липовачи и то нерішено (3:3). Од шицких змаганьох котри одбавени статистика указує так: Петровчане 39 голи добили, 33 дали, у пейцох змаганьох победзели, три були нерішени, а шейсц страцели. Зоз тим достали 18 боди, та су на пятим месце од седем у трецей Жупанийскей лиги. Пририхтованя и тренінги за нову сезону починю 01. августа, а потля ше ище увидзи чи буду мац даедного нового бавяча и яки ище буду пременки. Шицки члени як и управа Клуба рихтаю ше на вельке збуване котре ше пририхтує за 13. и 14. август на фодбалским стадионе у Петровцох и у просторийох ФК „Петровци“, а хторе уж традиційне, Фодбалски турнир „Звонимир Маньош - Фриц“. Того року турнир окремни прето же ше означи 70. рочніца иснованя Клуба як и 40. рочніца першого фодбалского змаганя юниорскей екипи. Пожадайме им щесца и успиху у отримованю такого значного змаганя.

Таня Гарди

## СПОРТСКИ БАВИСКА „ЯША БАКОВ“ У ПЕТРОВЦОХ

Спортске здружене Спортских бавискох „Яша Баков“ зоз Руского Керестура, котре ма свою основну задачу отримовац змаганя рижних спортох у местох дзе жию Руснаци, и то не лем у Войводини але и далей, у Републики Гортватскей, Републики Сербиї, Републики України... же би ше на тот способ цо вецей наших людзох, а и других, упознало, контактовало и дружело, чи були бавяче чи лем любителе рижних спортских бавискох. Медзи своїма вельочисленима сотрудниками и членами, ту и особи зоз Петровцох з котрима Здружене сотрудничує у веліх спортох. У єдним зоз своїх спортских бавискох ту и шах, та змагане у тей файти спорту отримане у Петровцох, у рамикох преслави Дня Руснацох Републики Горватскей, а у сотрудничтве зоз членами Жупанийскей рускей ради ВСЖ як и зоз членами Општинскей рускей ради Општини Богдановци и єй финансійней потримовки, як и потримовки Месного одбору Петровци, и то 15. Спортски бависка „Яша Баков“ у шаху за сениорох, внедзелю 22. мая у валалскей сали „Соколана“. Ту ше позберали бавяче трох екипох, два екипи з домашнього терену, Петровчане и Миклошевчане, и гостинска екипа Спортского дружтва „Русин“ Руски Керестур зоз Войводини, а каждая екипа мала штирох членох и єдного резервного. Бавене каждая зоз каждим по 25 минути по бавячу. У першим колу Петровци були шлебодни, а бавели Миклошевци и СД „Русин“ 4:0, друге коло Миклошевци шлебодни, СД „Русин“ - Петровци 1:3, треце коло СД „Русин“ шлебодни, Миклошевци и Петровци 1:3. Же би ше до конца указала домашня екипа Петровчаньох як победнікох, Миклошевчане освоєли друге место, а гостци зоз Войводини СД „Русин“ треце место. Як признане за найвещей освоєни боди перши достали златну медалю, други стриберну, а треци бронзову и шицки три екипи достали погари и подзекованя за участвоване на 15. Спортских бавискох „Яша Баков“. Шицко то провадзело даскельо патрачо. По одбавеней змагательней часци шицки присутни ше дружили коло смачного єдзенья и пица.

На одходу и випровадзаню гостцох порадрзене и дальше сотрудничтво за будучи спортски бависка.

Таня Гарди

# И ТОГО РОКУ ШУМНЕ ЧИСЛО МАЛЯРОХ НА 9. ПОДОБОВЕЙ КОЛОНИЇ КУД-А РУСНАЦОХ ОСИЕК



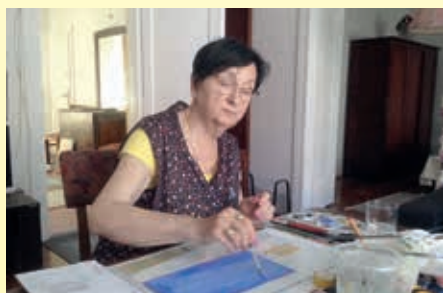
**Владимир Дорогhazi**



**Силвестер Макаї**



**Роберт Ерделї**



**Серафина Макаї**



**Тамара Барановски**

У організації КУД-а Руснацох Осиек, а з финансиюну потримовку Совиту за национални мешини РГ, та Осецко-бараньскей жупанії, як и з потримовку у натури Осецкей пивоварні д.д., Бон арт подприємства з Кули и Обер Ланч бару з Осиеку, у Осиеку од 17. по 19. юний отримана 9. Подобова колония. Участвовало седем малярох з Войводини и Горватскей, котри до фондусу КУД-а Руснацох Осиек охабели красне число малюнок. З Войводини були Лидия Барна, Тамара Барановски, Серафина и Силвестер Макаї, та Владимир Дорогhazi, а з Горватскей ше одволали лем Мирослав Одавич и Роберт Ерделї, док други поволали мали неодложуюци обовязки.

И попри одредзених финансиюних почежкосцох котри провадза аматерски культурно-уметніцки дружтва, дзе, конкретно за Подобову колонию КУД-а Руснацох Осиек, средства од Совиту за национални меншини РГ зменшани за 50%, а Город Осиек не додзелел ані куну за тоту активносц, Колония ше отримала.

Колонию заварла председателка КУД-а Руснацох Осиек, Агнетка Балатинац, котра поєдинечно представела малярох и малюнки котри намальовали на Колонії. По службовим завераню Колонії ушлїдзело дружене членох КУД-а Руснацох Осиек з малярами, а тамбурови оркестер и члени хору одшпивали даскельо познати руски шпиванки.

Заверане Колонії звелїчала и председателка Союзу Русинох РГ, Дубравка Рашлянин.

**Агнетка Балатинац**



**Лидия Барна**



**Мирослав Одавич**



**Оркестер КУД-а Руснацох Осиек**



**Трио Сивч, Еделински, Рибич з наступу на завераню 9. Подобовой колонії КУД-а Руснацох Осиек**



**Наступ КУД-а Руснацох Осиек на завераню Подобовой колонії**

